

# K R E S Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

**Predplatná cena :**

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.  
Na pol roka — — — — 1 " — "  
Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

**MIKULÁŠ LEPSÉNYI**

a

**GERHARD NÉMETH.**

*Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti  
VIII. ker., Práter-úlica 44.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.



Otče, vezmi odo mňa tento pohár!

## ALLELUJA, ALLELUJA!



ALLELUJA volajú teraz nábožné a v Kristu veriace duše v kostole i doma. Alleluja, čili „Chváľme Boha“ vychádza teraz z mnohých úst kresťanských, ktoré sťa z vnuknutia Ducha svätého opätujú usilovne toto nebeské slovo, aby sa zavďačili Pánu Kristu za to, čo za nich pretrpel, spolu ale aby i svoju radosť na javo dávali nad tým, že on v tieto dni tak slávne a nádherne preukázal svoju božskú moc.

Ale jako-že by sme my kresťania nechválili v tomto slávnom čase Pána Ježiša Krista. To tuším ani možné nenie, že by kresťanská duša mohla Spasiteľa v tieto slávne dni sväté nevelebiť?

O víťazstve Krista nad diablom, nad peklom, nad pokušením, nad tmou dušnou je reč.

Keď obyčajný vodca vojenský sbije nepriateľa, jakým plesaním, akou radosťou, jakým úprimným blahoželaním ho vítajú priatelia a známi v kruhu svojom!

Či sa ale márne a všetkej trvácnosti zbavené víťazstvo hriešneho, krehkého a smrteľného človeka môže primeráť k víťazstvu večného Bohačloveka? Kristus bol k vôli nášmu dušnému spaseniu takrečeno zničený od svojich nepriateľov. Títo plesali nad jeho smrťou, vojakmi ho strážili v hrobe, na ktorý ťažký kameň bol navalený. Podzemská radosť previevala ich srdco, že zničili toho, kto im tak veľmi v ceste stal. Lenže privčasná bola táto ich radosť.

Pán Ježiš Kristus — ako to i predpovedal bol — v tretí deň slávne z mrtvých vstal; zvíťazil nad smrťou, spolu ale i nad nenávisťou a závišťou židovských nepriateľov svojich. Všetko prevládal a odstránil, čo len v ceste stálo jeho sláve a dušnému spaseniu ľudského pokolenia.

Vzkriesenie Kristové je základ a sila našej viery; lebo keby on nebol mal moce z mrtvých vstať, nebol by Bohom, nebolo by jeho učenie nebeské, daromné by bolo aj naše kázanie.

Zázrak zázrakov je Kristové vzkriesenie. Čo každý nepredpojatý a spravodlivo smýšľajúci človek nahliadne, keď si rozváži okolnosti vzkriesenia jeho, ktoré v ceste stály tomuto zázraku.

Krve bol celkom stečený, srdco mal sudlicou celkom prebodnuté a na dvoje prere-

zané, ruky a nohy práve na tom mieste, kde je najviac žil sídených, tupými klincami prebodnuté, na tele celú farchu plátna naokrúcanú; hrob strážený bol: naozaj na základe týchto okolností už celkom isto si mysleli nepriatelia Krista, že v hrobe spráchnivie on aj s tými zásadami, ktoré za živa hlásal.

A hľa čo sa stalo?

V tretí deň po ukrižovaní hneď včas rano anjel odvalil kameň; vojaci nalakaní zutekali, Kristus zo svojej vlastnej sily a všemohúcnosti božskej hore vstal; do zmätku a náramného strachu doniesol všetkých závištníkov a protivníkov svojich, ktorí rozširovali kráľovstvo dušnej tmy.

Či tedy víťazstvo Kristovo nenie skvelé? Alleluja!

Chváľme Boha, že tak nádherne a slávne preukázal svoju moc. Chváľme a slávme Pána Ježiša Krista zvlášte my kresťania, ktorí šťastliví sme v jeho ovčinci nachádzať sa a ovocím jeho smrti a nádejou z jeho slávneho zmŕtvýchvstania vyvierajúcou vládnuť.

Chváľme ho, že je on našim víťazným pastierom hlavným; jeho víťazstvo je i našou slávou.

Lenže kto túto útlú a opravdivú radosť nad Kristovým vzkriesením chce cítiť, ten musí byť čistý od ťažkého hriechu. Kto je priateľ diabla, čili nachádza sa v ťažkom hriechu, ten nemôže byť priateľom Krista.

Preč tedy s priateľstvom diabla, preč s ťažkým hriechom; smerme sa s ním čím skorej skrze úprimnú a dobrú spoveď, aby sme telom a dušou mohli opätovať detinskou radosťou v tieto veselé dni:

ALLELUJA, ALLELUJA!

Tieto ľubozvučné slová len v tomto páde nám budú ľubozvučnými. Lebo hriešnik, ktorý nevstal z hrobu hriechov, ktorého duša nevstala pomocou dobrej a úprimnej spovede z mrtvých, ako že by sa ten bez pokrytstva mohol tešiť z mrtvých vstaniu Kristovému.

Aby sme tedy jedným hlasom a rovnako dokonalou radosťou mohli opätovať tieto utešené výrazy duševného plesania, buďme rovnakí aj v úplnej čistote svedomia.

Alleluja! Chváľme Boha činením pokania, chváľme ho cvičením sa v čnosťach, chváľme ho stálym sotrvávaním v dobrom, to bude sláve Božej a nášmu dušnému spaseniu dobre:

ALLELUJA, ALLELUJA!

*Dr. Junda,*

# Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

## Čo je liberalismus?

Čo tedy za našich časov svobodnomyseľnosťou nazývajú, a čo bohužiaľ ešte aj tí najlepší z našich — bárs ku svojej vlastnej zkáze, za liberalismus pokladajú, to nenie inšie, nežli zástup záujmov, ktorý je spojený s medzinárodným veľkapitálom, ktorý zástup všemožne sústredňuje všetko, a obmedzuje, predkžky stavá do cesty slobode osobnosti a svedomia občanov, neodvisle smýšľajúcich prenasleduje a s celým skladom prostriedkov svojej vlády vedie tuhý, pustošiaci boj proti triedam štát udržujúcim a s reálnou prácou sa zaoberajúcim. Jeho ľudovláda (demokracia) ale z toho pozostáva, že pustošiac vyššie triedy, ktorých základ je mravný, na miesto ich posadzuje plutokraciu (vládu bohatých), a ju za samovládnu považuje; kdežto záujmy nižších tried nielen že nezastáva, ba je im na škodu tak v hmotnom, ako i v mravnom ohľade. To je liberalismus v dnešnej podobe svojej. Či si ho žiadame?

## Socialismus.

Keď v príľudnatých krajinách Európy chudobný, vlasti zbavený, utlačení a i viery skoro celkom zbavený robotnícky ľud už ani znieť nemohol nátlak veľkapitálu, vtedy sa započala robotnícka trieda sriaďovať, zpiatočnosť (reakciu) si vypísala na prápor svojho účinkovania, a to bol pôvod socialismu.

A čo je to ten socialismus? Také učenie, ktoré sa na hmotnosť (materialismus) opiera, zapierajúce sväté učenie nielen o vlasti, lež i o viere. Cieľ jeho namáhania je, podkopať terajší poriadok spoločenský, úplne sabať slobodu jednotlivcov na základe štátneho kommunizmu (všetok majetok je spoločný), a tak zapiera, že by jednotlivec mohol si imanie nadobudnúť, ním vládnuť, a všetko má závisieť jedine od sústrednej administrácie, panujúcou triedou ale má sa stať robotnícky ľud, ktorý koná ťažšie práce a aj vzťahom na početnosť prevyšuje vyšších.

Kommunismus (spoločnosť majetku) skrýva v sebe smer hmotnosti, pohrdá mravným základom, s chosňom spojené zásady sú jedine smerodajné pred ním. Bojuje proti všetkým spoločenským vidinám, tak tiež proti vznešenému pojemu vlasti i viery. Šliape po neodvislosti jednotlivca, podriaďiac ju záujmom štátu, ktorý nič inšie by nebol, ako ziskuchtivá spoločnosť. Sústredňovanie po ten najvyšší stupeň je jedným základným článkom jeho učenia. O zásade ľudovlády ale taký pochop má, že na tom najvyššom stupni vzdelanosti nachádzajúci sa majú prinútiť, aby s nevzdelaným robotníctvom konali ťažkú a grobovítu prácu miesto toho, že by s vývinom duchovného a mravného stavu nižších tried usiloval sa ich čím bližšie priniesť k tým vzdelaným. A ponevác vidí pustošenie napádajúceho kapitálu, vojnu vedie aj proti opravdivému majetku, ktorý len stále zamerkovanie zabezpečuje pracovníctvu, ponevác svoje úroky ľahá z úrodnosti prírody.

Liberalná tlač veľkapitálu s náramnou obratnosťou upotrebuje podanie francúzskej revolúcie a socialistov, hucká proti kňazom a potomkom starej aristokracie, aby tak ich nenávisť od seba odvrátila. A to je príčina toho, že — ponevác liberálnou tlačou prevedení socialisti nevedia rozdiel medzi hnutelným veľkapitálom a medzi základným majetkom, medzi úžerníckym medzinárodným veľpriemyslom a osožným národným priemyslom, medzi pozemky habajúcim dorábajúcim a troviteľom, a konečne medzi škodiacim kšeftovaním a reálnym kupectvom: besným jedom sa usilujú na vniwoč vyviesť všetky ústrojnosti spoločnosti. A veď ich myšlienky sa nedajú uskutočniť, ponevác človek nenie hmota, ktorá si hocakú podobu dá urobiť a natisnúť, lež okrem tela i dušou vládne, ktorá tiež má svoje požiadavky, ktorým aby sa vyhovel, o to sa socialismus nepostaral. Tvorenia tedy nenie schopný socialismus, on je súci len zkazif poriadok spoločenského poriadku a pustošif diela kultúry — to on vie a vstave je uiniť na náklade surovej sily

svojich zástupov a týchto rozhorčenosti, ponevác vidí, že nátlak kapitálu nielen že neprestane, lež s dňa na deň je neznesiteľnejší, a počet beznádejných s dňa na deň rastie. Zkáza poriadku spoločnosti je len otázkou času a snáď prv nastane, nežli ju očakávame, jestli ľudia i ďalej budú po blúdných chodníkoch chodiť, a neskytnú liek proti hlavnému prameňu týchto plánov: Veľkapitálu to a tlačí, ktorá ho podporuje. Nechcem prorokovať, predsa ale toľko môžem povedať, že koniec terajších vývinov len taký môže byť, že krvou bude poliata pôda starej Európy a na rúcaninách jej schvaľovanej vzdelanosti naši potomci nové stánky vystavia zdravším ideám.

Podáva: dr. Čachtičan.

## POLITICKÉ CHÝRY.

**Kráľovské knieža Fraňo Ferdinand**, vnuk to Veličenstva vymenovaný je za veliteľa, aby si pri vojenských cvičeniach nadobudol tej zkušnosti, ktorá mu jednú potrebná bude k obecnému blahobytu. Dľa zákona Fraňo Ferdinand čo syn zomrelého brata Veličenstva je dedič prestolu. Vlni bol chorý a preto vzdal sa vojenskej hodnosti; teraz ale čo celkom vyľičený zas si vzal pred seba starý zástoj vojenský hrať; a hľa Veličenstvo v tej najvyššej miere ho vyznačil.

Nič nemá byť z vojny medzi Spojenými Štátmi a Španielskom. Predseda Spojených Štátov Mac Kinley vyslovil, že vojnu za korbáč Boží považuje. Väčšina vyslancov na jeho stranu si sa'a a proti vojne hlasovala. — Preto ale nech si nikto nemyslí, že toto uzavretie je konečné; americkí páni sú vstave v hoc-ktorú chvíľu svet prekvápiť. Dľa najnovších správ pápež Lev XIII. má byť prostredníkom, aby sa zamedzila cesta prelievaniu krvi.

**Preliminovaný zvýšok rakúskeho rozpočtu** krajinských výdavkov a príjem učiní 4 mill. 325 tisíc zl. Výdavkov má byť 717,946,604 zl., príjem ale 722,271,982 zl. Sú to veru hrozné summy.

**Svolanie delegácií.** Veličenstvo nie na 2-ho mája, jako sme písali, lež na 9-ho mája tohoto roku svolal delegacie do Budapešti.

**Otázka kvóty vo Viedni.** Vo Viedni veľmi sa drží tá mienka, že Maďarorság bude platiť vyše 36%-vú kvótu. To by veru smutno vyzralo s nami.

**Za miestodržiteľa Galicie** vymenovaný je knieža Pininski. Polaci veľmi sú radi tomuto vymenovaníu.

**11. apríla bude mať krajinský snem** (obydve snemovne) slávnostné zasadnutie. Sláviť sa bude 50 ročná pamiatka toho, že veličenstvo zákony občianskej slobody potvrdil. Neodvisliakom nijako sa to nemôže do hlavy vmestiť, jako môže byť 11. apríla 15 ho marca; oni totižto túto pamiatku každý rok 15. marca slavia.

**12 bodov socialistov.** V hevešskej stolici vypísali socialisti 12 bodov na prápor svojho boja. Medzi tymito bodami 10. bod žiada nedefný odpočinok; 12. bod ale tak znie, aby Uhor len u Uhra slúžil, žid ale u žida. Ináče títo socialisti veľmi pokorne sa chovali na tom shromaždení.

**Znížiť treba pozemkovú daň.** Mestský výbor v Hatvane uzavrel, že odpíše na snem krajinský, aby pozemková daň znížená bola.

**Zákonné návrhy o vyrovnaní vlády** až okolo 20. apríla predostrú snemovňam krajinských vyslancov.

**Volby v Španielsku.** V Španielsku, jako je to známo, asi tak sa prevádzajú volby vyslancov krajinských, ako u nás. Netreba sa tedy nad tým diviť, že i teraz tri štvrtiny tvoria vládni vyslanci, a len jednu štvrtinu ľavičiaci.

## Krajinský snem.

### Zasadnutie 2. apríla.

Dnes obydvě snemovne mali zasadnutie. Zasadnutie v snemovni vyslancov sotva trvalo desať minút. V snemovni veľmožov trvalo zasadnutie proti obyčaji skoro štyri hodiny. O krajinskom rozpočte bola reč. Prvým rečníkom bol gr. *Teleky*, ktorý úplne dôveruje vo vláde. Bánffymu sa to tak páčilo, že sa chutno usmieval. Socialismus treba všemožnými prostriedkami vykoreniť. — Imrich *Szécsényi* dôkladne rozobral socialismus. Veľmi vtipne a zaujímave rečnil. Po ňom horešal *Darányi*; opätujúc mnohé zo snemovne vyslancov. So socialismom sa zaoberal aj gr. Št. *Keglevics*. Medzi všeobecnou pozornosťou sa ohlásil gr. Mikuláš M. *Essterházy*, ktorý i doposiaľ veľké zásluhy si nadobudol v obrane kresťanstva. Ostro napadol liberalismus, ktorý zapiera Boží zákon. Poukázal na hrozné pomery terajšie, proti ktorým bojovať bude vždy. Ľudáci vraj prinútili vládu, aby sa zaoberala s revisiou. Pospomínal neslýchané násilienstvá. Rozpočet síce prijal, ale pritom svoju nedôveru k terajšej vláde vyslovil. *Arcipastier Částka* protestoval proti tomu, aby sa základiny všeučeliska za štátne považovali.

### Zasadnutie 4. apríla.

Pod predsedom Deziderom Szilágyim krátke zasadnutie bolo dnes v snemovni krajinských vyslancov. Vyslanci za uzavretie vyhlásili všetky zákonné návrhy, ktoré v sobotu snemovne veľmožov prijala. Do hromady prítomné bolo i s úradníctvom zpočiatku 19 vyslancov, ku koncu zasadnutia len 13 vyslancov. A veď v otázke bol 500 mill. zl. rozpočet, železnice Bosnie, nárah ko gruy. Michalovi Jurissovi povolilo sa, aby 2 mesiace doma mohol zostať.

### „Neočatý brecháč.“

Takto pomenoval vlani ten liberálny „Opravdový Kresťan“ (II. č. 37.) jedného katolíckeho novinkára, dopisujúceho do ľudových novín „Alkotmány.“ Krásna, liberálna to vzdelanosť! „Neočatý brecháč, bezočivý švindler“ (II. 31. č.), „besní psi“ (II. č. 3.), „pobesnení psohlavci“ (II. č. 35.), o brechanie ľudárov sa nestaráme (II. 42.

č.), „psi hlas do neba nejde“ (II. č. 41.), „najmenšie šteňa, ktoré najväčšími breše“ (II. č. 45.) — takto píše ten opravdový liberál o nás ľudových a ešte on sa opováži povedať teraz (III. č. 14.) že, „komisnosu ponechávame len Kresťanovi!“

Nečudujte sa bratia! Náš ľudový vyslanec, opát Molnár vyhnal liberálnu lišku z diery. Verejno čítal na sneme tú opravdovú vzdelanosť, ktorá o biskupoch písala, že sú oni „tyranstvo a vládožasná hierarchia“ (II. č. 31.) a o kňazoch zase, že sú „zahalčiví bruchopasnici“ (II. č. 38.). Nepáči sa pánom liberálom, že opát Molnár verejno predstavil ich milého, opravdového synka v celej jeho mrzkej nahote a ohyzdnosti. Preto teraz už vraj „ponechávajú komisnosti“ nášmu Kresťanovi. No, možno, že po nemilom odhalení svojom ponechajú komisnosti, ale ohromnú nevedomosť svoju vo veciach náboženstva nemôžu, alebo nechcú ponechať.

Počujte len! My modlievame sa vo „Verím v Boha,“ že Pán Ježiš „vstúpil na nebesia, sedí na pravici u Boha Otca všemohúceho. **Odtiaľ príde**, súdiť bude živých i mrtvých.“ V tomto siedmom článku Apoštolského vyznávania viery každý verný kresťan-katolík pevne verí, že P. Ježiš **príde zase na zem** súdiť všetkých ľudí: dobrých i zlých. Toto učia sa už maľučké deti v prvej triede. Katekizmus pre „počiatočníkov“ túto otázku kladie dieťkam: či príde ešte Ježiš zase viditedelne na zem? — a odpoveď znie: „Áno! pri konci sveta Ježiš zase viditedelne **na zem príde.**“

A teraz počujte! Čo už počiatočníci musia dobre vedieť z Katekizmu, *to nevedia tí páni liberálni kresťania*, ktorí toho „Opravdového Kresťana“ píšú. Zaiste nemodlievajú sa „Verím v Boha,“ zaiste ani pochopu nemajú o Katekizmuse pre „počiatočníkov,“ lebo keby sa modlievali: „**odtiaľ príde súdiť bude** atď.“, vtedy neboli by tú strašnu opravdovú hlúposť napísali, že vraj P. Ježiš v kráľovstve nebeskom „**sediac na pravici Otca svojho súdiť bude živých i mrtvých.**“ Takto písal teraz (3-ho apríla r. 1898. v č. 14. na 12. strane) ten opravdový liberálny pán Kresťan v článku svojom: „Ku obrázku.“

Teda liberáli sami robia si nový Katechismus, sami robia si nové Verím v Boha! Dľa liberálnych opravdových čarbákov Kristus *nepríde na zem* na konci sveta, lež v kráľovstve nebeskom „**sediac na pravici Otca svojho**“ súdiť bude živých i mrtvých, t. j. dobrých i zlých.

Teda Kristus nevedel by sám súdiť, musí mať pri boku i Otca svojho na pomoc! Teda i mrtví t. j. zlí a hriešni tiež pôjdu do kráľovstva nebeského, „*v ktorom* (Kristus) **sediac na pravici Otca svojho súdiť bude!**“ Je to

ovšem potešiteľné pre hriešnikov, že pôjdu na súd do neba, aspoň na chvíľku. Len škoda, že to len liberálni kresťania sľubujú ubohým hriešnikom.

Teraz už vieme, prečo sa nedajú liberáli „strašiť peklom.“ Sv. Peter musí otvoriť liberálom bránu nebeskú, aby mohli ísť na súd do neba. Liberáli zaiste budú mať karetky do neba, jako mávajú len oni karetky pri volbách. Liberáli budú mať zaiste toľko hriechov, že Pán Kristus nevládal by ich odsúdiť len sám, ale *sedieť* mu musí pri boku a pomáhať i jeho Otec. Avšak žart na bok! Z opravdových hlúpot pánov liberálov presvedčujeme sa, že neohraničenou nevedomosťou vládnu vo veciach svätého nášho náboženstva. A predsa liberáli chcú nás učiť k opravdovému vraj kresťanstvu, oni opovažujú sa čarbať, že „*výpovede biskupov sú neurčité a nezreťedelné*“ (II. č. 14.), že úprava prímaša o autonómii je „*až veľmi nešťastlivá a škodlivá!*“ (II. 26. č.) No teraz už zase (III. č. 14) píšú, že „*klaniam sa pred múdrosťou biskupov!*“ Či to nenie kaukliarstvo raz tak a potom zase naopak písať o tej istej osobe? Kto je teda ten „*neočatý brecháč?*“

Dľa opravdových liberálnych kresťanov „*kňaz nemôže hriechy odpúšťať*“ (II. č. 36.), teda netreba sa spovedať! Kňazia „*len sprostým pôst zvelebujú*“ (I. 36. č. 6. str.) teda netreba sa postiť. A „*či je cirkevné manželstvo od Boha?*“ (II. č. 45. str. 8.) teda načo je sobáš v kostole. Môžeš byť „*najnábožnejší a nemusíš sa ani k jednej ani k druhej konfesii prihlasovať*“ (II. č. 49.) — teda načo ti je krst? Už inšie netreba, „*len aby začali s kanclov hlásať odpustky pre tých, ktorí držia s ľudovou stranou*“ (III. č. 14) — teda len buď ľudovým, už máš odpustky.

Takto posmeškujú z nášho svätého náboženstva tí liberáli, ktorí r. 1896. ani *Premenenie Krista* nerozoznali od *Na nebe vstúpenia* a ktorí teraz o poslednom súde také hlúpoty potárali. Teda kto je ten „*neočatý brecháč?*“ A potom *hodno je čítať liberálne noviny?*! — k.

### Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.  
(Pokračovanie).

V predošlom čísle vykázaná summa 751 kor. 26 hal.; E. Frankovsky (Bp.) 4 koruny; J. Šrvanek (Čömör) 12 kor.; J. Čapucha (Malántia) 20 kor.; Vincent Jonec 14 kor.; dohronady: 801 kor. 26 halierov.

V Budapešti, 6. apríla r. 1898.

*Dr. Jozef N. Janda.*



### Alleluja.

*Kristus Pán vstal slávne z hrobu  
vzdor nástrahám lstivým,  
vzdor úskočným farizeom,  
zákonníkom mstivým.*

*Kristus Pán vstal slávne z hrobu  
a on všetkých ľudí  
jednúc v slávný deň vzkriesenia  
z tmavých hrobov vzbudí.*

*Súdiť bude všetkých ľudí,  
bez všetkej milosti;  
podvod, zradu v peklo zvrúti  
Odmenu dá cnosti.*

*A nám, ktorí dnes slávime  
jeho z mrtvých vstanie,  
nech dá jednúc všem radostné  
v nebi radovanie.*

A . . m.

### Vzkriesenie srdca.

Dľa „M. Áll.“

Nikdy! zvolal apko Patin a rýchle vstal, servítok hodiac na stolec. Nikdy! . . . Rozumieš . . . nikdy!

A kým starý murársky majster, akoby medved klietku svoju prudkým krokom meral obedovadlo, manželka jeho nahnúc sa nad tanierom, lkala.

Od dvoch už rokov opätovoľalo sa toto dohadzovanie medzi nimi. Dva roky hnevali sa so synom Edmundom, keď na vzdor jejich vôli, vzal sebe za ženu istú devu. Ako ho len ľúbili, jedinkého to synka svojho, ktorého až v desiatom roku manželstva svojho dostali. Starčok — vtedy už podujateľ stavby — jedného dňa takto vravel k svojej družke:

— Vieš, Klementina, teraz chcú mesto Paríž od základu prestavovať. Na všetky strany stavajú, a jestli to tak dlhší čas potrvá, za 10—15 rokov k majetku prindeme. Úfam, že náš maľučký nebude museť po lešeniach loziť, ako jeho apko, a každý večer ustatý a zabielený domov sa tmoľiť. Pravda, vychováme si ho pánom?

A tak sa i všetko stalo, ako to otec chcel. Edmund vyborným žiakom býval, a Patin, ktorý z ďalekého vidieku do Parížu bol sa presťahoval, tej radosti sa dožil, že pri rozdávaní odmeny sám minister jeho synkovi gratuloval. Človek budúcnosti! . . . Hrajúco prinde ku dráhe svojej.

— A 80 tisíc frankov ročitej prijmy necháme synkovi nášmu — dodal apko Patin, potlapkávajúc ramená svojej manželky. A „teringete“ ožení sa nezadlho a vezme si krásnu, dobre vychovanú dcéru ako i on je, ktorá ho šťastlivým učiní, a nám ku česti poslúži.

Ach, toto však len pekné sny byly! Mladý ten človek oboznal sa s istou devou a zalúbil sa i do nej. Ale učenie jeho ďalej nešlo. V 25-tom roku doktorát ešte nezložil. Rodičia ešte nezúfali. Povedali si, že mladost-bláznivosť, však vytriezvi. Jedného dňa však celkom slepo vyznal pred nimi, že on zbožňuje túto devu, a že si ju i vezme za ženu.

— Jestli moje meno dáš tejto deve — kričal hnevom na Edmunda apko Patin, nečakaj ani haliera od nás pred smrťou. Ale tento zlý a nevďačný mladík predsa vzal sebe tú devu a s malým platom účtovníka živil sa v meste.

Náš staručký pár pod časom dvoch rokov, čo synka nevidel, veľa trpel. V poslednom čase ešte na horšie sa bolo premenilo. Pravda chyba matkyná to bola, bo ona nie tak hnev, ako radnej žiaľ veľký mala. Ona sa klonila ku odpusteniu. Odhodlala sa aj s manželom to pojednávať.

Ten však do strašného hnevu prijdúc, vyvolával: Nikdy! tak že až obloky domu sa triasly a tresnúc dvermi, vyšiel von. Potom, zakiaľ žena tichý prúd slzám popustila, on zašiel do kaviarny. Pri rozdávaní karet klnul obyčaje doby našej, že deti opovrhujú vážnosť rodičov svojich; on však že dobrým príkladom predchádza, bo že sa nikdy nepoddá. . . Priatelia jeho chválili jeho stálosť a „rimanským“ ho nazývali.

Apko Patin nebol veľa učeným, a o starodobe len temné pochopy mal. Predsa však povrchno znal históriu starodavného Brutusa, a tá myšlienka, že i on jesto takým rázupným človekom, dvoril svojej samolúbosti. Ale keď sa z kaviarne domov poberával, — doista potichu — sám sebe hovorieval, že ten Brutus veľmi tvrdého srdca byť musel, a že strašné jesto, vlastného syna na smrť odsúdiť.

\* \* \*

Bola jasná Veľkonočná nedela. Paríž obliekol na seba sviatočný oblek. Apko Patin, ktorý pred tým dňom dlhšie zabavil sa v kaviarne, neskôr sa zobudil. V nedobrej vôli bol. Vten deň pri večeri ešte raz rozprávala sa manželka jeho s ním o Edmundovi, pokusila sa nakloniť ho. Dôťazy činila aj u syna. Vedela, že manželka jeho nepochádzala práve z tak zlej rodiny, ako sa boli vopred domnievali.

— Ach odtažiť nemožno, že chudobná bola, predávačka. A však čože mysme — rodičia jeho — pred tým boli? Robotníci, pravda časom lepšie pokročili, iné nič. Od kedy Edmund jeho Angelinu — škaredé meno, a však ona za to nemôže — za manželku sebe vzal, nič zlého nemohlo sa na ňu povedať a — vieš Patin — predsa bys môhol byť tak milosrdným ku týrnto ubohým a núdzným deťom. Bo ver vo veľkej biede sa nachádzajú! Uhádni starký môj, koľko vyhladá Edmund pri Poistovacej Spoločnosti, kde službičku najšiel? 100 frankov mesačne (40 zl.) toľko, čo tebe na doháň a čiernu kávu treba. To jesto hrôzypné!! Ach však ani ja nežiadam si ich vidieť. Len aspoň pomoci im udeľovať? keď my tak pohodlne žijeme, hodná vec by bola.

Ponevác apko nič neodpovedal a zamyslene pohárík v rukách obracial, ktorý vyprázdnil, pristúpi ženka k nemu a položí ruky svoje na ramená jeho. Daromné však unovanie! Apovi nášmu do mysli prichádza, že je on „rimanský“, zahrní obyčajnú kliatbu a zkríkne svoje známe slovo: nikdy!

Dnes však rano nápadne smutným bol náš murársky majster. Nervósný, a dvakrát sa britvou porezal

pri holení. Aby ta porantalo! Len nebude takým hlu-pákom, aby pánu synovi ročitú mzdu vyplácal — on ten „rimanský“. Dal-li by bol starý Brutus na jeho mieste niekdy peniaze?! Predošlý večer — bez mála — bol už nachýlný popustiť. Takto pochodí človek, keď ženu počúva! V pravde ženská energia ani dva haliere nestojí!

A v tomto svojom presvedčení zátvrdivo na seba berie náš apo Patin sviatočný oblek, a ide dolu do salona. V tom matka prichádzala domov zo svätej omše s posväteným veľkonočným vajcom, ktoré opatrne odkladala do škrine.

Apka Patin nie bol básnikom, ani útlej prirodzenosti, ale mal pri tom predsa cit a živý dôjem vzbudil v ňom sladkú pamiatku. Pomyslel si na jednu veľkonočnú nedelu — ach už dávno to bolo! — keď ešte tovaryšom býval, a jeho manželka ako ševkyňa šit chodievala. Ešte prvé týždne to bolo, bo pár dňami pred pôstom sa sobrali. Žena, ako dnes, tiež vajco svätené domov doniesla z kostola do jednej izbice a skovala. Aká driečna bola! a ako ju miloval! A odrazu, rýchlou rozpomienkou vidí v duchu dlhé spolu strávené roky, pod ktorými tak usilovnými, a šanobnými bývali. A on hlavne pre tak zlého synka má nechať trpeť tú jeho dobrú ženičku!

Ale či ozaj takým zlým bol jeho syn! Na každý pád, bo cit a vážiť má seba otca, matku a poslúchať vôľu jejich. Avšak mladost a ľúbost snád predsa mnoho chýb a pokleskov zdá sa ospravedlniť.

Stará pani, ktorá slz plným okom za ním sa blížila, v tom okamihu ku stene išla a potichu modlila sa pred obrazom, ktorý jej syna Edmunda vyobrazoval, keď ešte žiakom bol a premie brával, a hrdá bola naňho. Starký apko zabývať sa zdá na svoje „rimanstvo“. Blíži sa k manželke svojej, uchopí jej ruky, a keď pohľad svoj hodil na spomenutý obraz, zabrumlal svojím drzným hlasom:

— Poved, Klementina, máme-li im odpustiť?

Ach výkrik radosti vydral sa zo srdca starency, padla mu okolo krku, vybozkávala celú tvár jeho, do ruk objala hlavu jeho a nečo mu šeptala do ucha. Bo to už nemohla v sebe udržať. Minulú nedelu že bola u syna. Aký nešťastlivý že jesto on, že taký žiaľ im zapríčinil. Stokrát chystal sa už za odpustenie prosiť ist, ale sa opovážiť bál.

— A vieš-li — dodala mákkým, útlým hlasom — videla som aj jeho manželku. Ani na tú nemožno sa hnevať, ujistujem ta o tom! Taká krásna a milá, sta len tá ruža! Zvelebuje nášho synka, to zaraz pozná človek! V tak peknom poriadku udržiava malé hospodárstvo! A Edmund ako ju len miluje! A konečne aj to mi nútne vyzradiť — že nezadlho starí rodičia budeme.

Apko Patin bol omámený; na ústa manželky kládol trasúcu ruku. — Dost matko! — Daj prestret pre štyroch a rýchle rozkáž zapriať. Sem ich dáme doviest na sviatky Veľkonočné, v sviatok vzkriesenia srdc našich.

A keď matka od radosti a blaženosti na jeho prsiach ležala a lkala, apko Patin — zabudnúc, že e „rimanským“ — tiež sťa dieťa sžil s ňou.

Jani, učiteľ

### Príklad jedného, Bohu sa rúhajúceho dieťaťa.

Aby otcovia na vychovávanie svojich dietok patričnú starosť mali, a ich oproti nevyskumaténym výrokom Božím svätou bohabojnosťou naplnili, hrozny

príklad jedného Bohu sa rúhajúceho dieťaťa chcem predniesť, ktorý príklad sa v 4-tej knihe „Dialogus“-ov sv. Gregora pápeža a otca cirkevného nachádza.

V meste Ríme, rozpráva tento svätý otec, žil jeden, každému známy muž, ktorý pred tromi rokmi jedného, asi 5 ročného syna mal. Tohto neobyčajne miloval a hrdinsky vychovával, bez toho, žeby hranice patričnej prísnosti a bohobojnosti pred očami bol držal. Dieťa navyklo, že akonáhle sa mu dačo nepáčilo, — hrúza vypovedať — zaraz sväté Božie meno zlorečilo.

Tuhá cholera sa ztrhla v Ríme a aj toto dieťa upadlo do nej; Pán Boh tak chcel, žeby sa toto dieťa už skoro korisťou smrti stalo.

Ako v náručí svojého otca odpočívalo, zlých duchov videlo k sebe sa blížif; keď ale strachom prejaté na nich pozrelo a na celom tele sa triaslo, takto začalo kričať: „Otecko môj, oslobod' mňa! Otecko, ratuj ma!“ Odvrátilo si tvár, by ich nevidelo a na prsiach otcových sa namáhalo ukryť. Keď tento zbadal, že sa dieťa veľmi nalakalo, opítal sa ho, že čo takého vidí? Dieťa odpovedalo: „Čierni ľudia prišli, ktorí ma sebou chcú vziať.“ Na tieto slová začalo zlorečiť meno Božej Jasnosti a v tom okamihu mizerne vypustilo ducha.

Sv. Gregor ďalej rozpráva, prečo dovolil Pán Boh, žeby to nešťastlivé dieťa v okamihu smrti takúto kliatbu vypustilo z úst svojích, a vraví, že to bol následok otcových hriechov. . . . . Áno „Jesú malé dieťky, pred ktorými nebeské brány sami otcovia zamknú, bo ich zle vychovávajú!“ hovorí ten istý sv. otec.

Poslovenčil: Ján Dorník.

## Cipo-Matador.

V pralesách Brasílie rastie uponkovitá rastlina zvaná *Cipo-Matador*. Vinie sa okolo stromu, pníe sa po ňom hore vyciciavajúc mu pri tom životnú silu; keď pak strom uschne a zpráchnivie, drží sa ešte dlho hnilého kmena; konečne však zksesne tiež sama. Toto je prípadný obraz nášho židovsko-zednárskeho Maďarorságu.

Maďarorság je strom, uponkovitá rastlina Cipo-Matador je židovsko-zednársky liberalizmus, ktorý sa vytiahol až na samý vrchol toho stromu, hrozne ho už i materialne i morálne vycical tak, že už prachnivie, hnije; a jestli sa len neкто nenajde, nesmiluje, čo by ho od toho Cipo-Matadóra oslobodil, isto-iste že celkom zpráchnivie, zhnije a zahynie. Tento Cipo-Matador-židovsko-zednársky liberalizmus svojím brutálnym egoizmom, svojím atheizmom — neverectvom, neznabožstvom — ktorý rozširuje slovom, tlačou — novinami — a vlastným príkladom spôsobil tú hroznú i morálnu i materialnu prachnivilosť a hnilobu celého Maďarorságu, v jakovej sa nyní nachádza a na ktorú isto-iste zahynie.

Celú podstatu moderného židovsko-zednárskeho liberalizmu vyjadril veľký biskup

Ketteler prípadne vetou: „*Stát bez Boha, štát sám Bohom, boj proti pravému Bohu vedený štátom.*“ (Vid' Ketteler. Liberalismus, Socialismus und Christenthum“ Mainz 1871. pag. 11.) Toto je podstata židovsko-zednárskeho, liberalno-tatárskeho „Cipo-Matadóra v jehož úponkovitom obvinutiu náš Maďarorság práchnivie, hnije.

Lživosť, nebezpečenstvo tohoto moderného židovsko-zednárskeho „Cipo-Matadóra“ liberalizmu tej, alebo onej formy vyjadrená, potvrdená a odsúdená je zdrcujúcim súdom, ktorý nad ním vypovedala stolica apoštolská. Slávnej pamäte pápež Pius IX. reknúť o liberalizme: „*perniciosissima liberalismi pestis*“ t. j. „liberalizmus je najzáhubnejší mor.“ (Syllabus prop. 40) a jeho „*syllabus errorum*“ je v prvej rade zavrhnutím a odsúdením liberálnych nauk našej doby. A predsa, Bohužiaľ, sú u nás mnohí i laici i kňazi; je ich „*ininitus numerus*“ ktorí sa židovsko-zednárskeho liberalizmu kľanajú, ktorí so židovsko-zednárskeho, liberalno-tatárskeho bandou, hávedou, sberbou to satanášovou za jeden remeň ťahajú, a potom ešte tú židovsko-zednárskeho effronteriu, drzosť majú, že sa nestydia i verejne chvástať, že sú oni, vraj, tiež dobrí katolíci, dobrí kňazi. Na také vaše katolíctvo, na také vaše kňazstvo s odpustením — nachrákať. Vy nieste hodní toho krásneho mena katolíka, vy nieste hodní toho krásneho mena katolíckeho kňaza. Nemôže byť katolíka, nemôže byť kat. kňaz, kto sa od cirkve katolíckej zavrhnutým liberalizmom bratričkuje, milkuje, kto so židovsko-zednárskeho liberálnymi tatármi, úhlavnými to nepriateľmi Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, sberbou satanášovou za jeden remeň ťahá. Kto takto činí, je hnusný, ohavný, podliacky zradca Judáš, ano ešte od tohoto horší; všetko jeho jednanie je opravdivý iškarotizmus, diabolizmus. Kto tedy nechceš byť ohavným, podliackym, kliatbou Božou ztíženým zradcom Judášom iškarotickým, *nebuď liberálom*, neťahaj so židovsko-zednárskeho liberalno-tatárskeho bandou, sberbou satanášovou za jeden remeň, ale staň si pod víťazoslavnú zástavu kríža Kristového a pod touto svätou zástavou jako verný bojovník Kristov bojuj zmužile, údatne, neohrozene za Pána a Boha tvojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkev proti židovsko-zednárskeho liberalno-tatárskeho, nevereckej neznabožskej bande, sberbe to satanášovej.

Zaiste že každý, kto okom prezieravým a vnímavým zhliadnul užasne veľkú hromadu rúcanín a trosiek starých radov spoločnosti kresťanskej, dielo to deštruktívnej činnosti židovsko-zednárskeho liberalizmu, prisvedčí sa,

ovšem potešiteľné pre hriešnikov, že pôjdu na súd do neba, aspoň na chvíľku. Len škoda, že to len liberálni kresťania sľubujú ubohým hriešnikom.

Teraz už vieme, prečo sa nedajú liberáli „*strašiť peklom*.“ Sv. Peter musí otvoriť liberálom bránu nebeskú, aby mohli ísť na súd do neba. Liberáli zaiste budú mať karetky do neba, jako mávajú len oni karetky pri voľbách. Liberáli budú mať zaiste toľko hriechov, že Pán Kristus nevládal by ich odsúdiť len sám, ale *sedieť* mu musí pri boku a pomáhať i jeho Otec. Avšak žart na bok! Z opravdových hlúpot pánov liberálov presvedčujeme sa, že neohraničenou nevedomosťou vládnu vo veciach svätého nášho náboženstva. A predsa liberáli chcú nás učiť k opravdovému vraj kresťanstvu, oni opovvažujú sa čarbať, že „*výpovede biskupov sú neurčité a nezretedelné*“ (II. č. 14.), že úprava prímaša o autonomii je „*až veľmi nešťastlivá a škodlivá!*“ (II. 26. č.) No teraz už zase (III č. 14) píšú, že „*klaniam sa pred múdrosťou biskupov!*“ Či to nenie kaukliarstvo raz tak a potom zase naopak písať o tej istej osobe? Kto je teda ten „*neočatý brecháč?*“

Dľa opravdových liberálnych kresťanov „*kňaz nemôže hriechy odpúšťať*“ (II. č. 36.), teda netreba sa spovedať! Kňazia „*len sprostým pôst zvelebujú*“ (I. 36. č. 6. str.) teda netreba sa postiť. A „*či je cirkevné manželstvo od Boha?*“ (II. č. 45. str. 8.) teda načo je sobáš v kostole. Môžeš byť „*najnábožnejší a nemusíš sa ani k jednej ani k druhej konfesii prihlasovať*“ (II. č. 49.) — teda načo ti je krst? Už inšie netreba, „*len aby začali s kanclov hlásať odpustky pre tých, ktorí držia s ľudovou stranou*“ (III. č. 14) — teda len buď ľudovým, už máš odpustky.

Takto posmeškujú z nášho svätého náboženstva tí liberáli, ktorí r. 1896. ani *Premenenie Krista* nerozoznali od *Na nebe vstúpenia* a ktorí teraz o poslednom súde také hlúpoty potárali. Teda kto je ten „*neočatý brecháč?*“ A potom *hodno je čítať liberálne noviny?*! —k.

### Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.  
(Pokračovanie).

V predošlom čísle vykázaná summa 751 kor. 26 hal.; E. Frankovsky (Bp.) 4 koruny; J. Šrvanek (Čömör) 12 kor.; J. Čapucha (Malántha) 20 kor.; Vincent Jonec 14 kor.; dohromady: 801 kor. 26 halierov.

V Budapešti, 6. apríla r. 1898.

*Dr. Jozef N. Janda.*



### Alleluja.

*Kristus Pán vstal slávne z hrobu  
vzdor nástrahám Istivým,  
vzdor úskočným farizeom,  
zákonníkom mstivým.*

*Kristus Pán vstal slávne z hrobu  
a on všetkých ľudí  
jediníc v slávný deň vzkriesenia  
z tmavých hrobov vzbudí.*

*Súdiť bude všetkých ľudí,  
bez všetkej milosti;  
podvod, zradu v pekle zrúti  
Odmenu dá cnosti.*

*A nám, ktorí dnes slávime  
jeho z mrtvých vstanie,  
nech dá jedničk všem radostné  
v nebi radovanie.*

A . . . m.

### Vzkriesenie srdca.

Dľa „M. Áll.“

Nikdy! zvolal apko Patin a rýchle vstal, servitok hodiac na stolec. Nikdy! . . . Rozumieš . . . nikdy!

A kým starký murársky majster, akoby medveď klietku svoju prudkým krokom meral obedovadlo, manželka jeho nahnúc sa nad tanierom, lkala.

Od dvoch už rokov opätovalo sa toto dohadzovanie medzi nimi. Dva roky hnevali sa so synom Edmundom, keď na vzdor jejich vôli, vzal sebe za ženu istú devu. Ako ho len ľúbili, jedinkého to synka svojho, ktorého až v desiatom roku manželstva svojho dostali. Starčok — vtedy už podujateľ stavby — jedného dňa takto vrazil k svojej družke:

— Vieš, Klementina, teraz chcú mesto Paríž od základu prestavovať. Na všetky strany stavajú, a jestli to tak dlhší čas potrvá, za 10—15 rokov k majetku prindeme. Úfam, že náš malučký nebude museť po lešeníach ložiť, ako jeho apko, a každý večer ustatý a zabielený domov sa tmoliť. Pravda, vychováme si ho pánom?

A tak sa i všetko stalo, ako to otec chcel. Edmund vyborným žiakom býval, a Patin, ktorý z ďalekého vidieku do Parížu bol sa presťahoval, tej radosti sa dožil, že pri rozdávaní odmeny sám minister jeho synkovi gratuloval. Človek budúcnosti! . . . Hrajúco prinde ku dráhe svojej.

— A 80 tisíc frankov ročitej prijmy necháme synkovi nášmu — doďal apko Patin, potlapkavajúc ramená svojej manželky. A „teringette“ ožení sa nezadlho a vezme si krásnu, dobre vychovanú dcéru ako i on je, ktorá ho šťastlivým učiní, a nám ku česti poslúži.

Ach, toto však len pekné sny byly! Mladý ten človek oboznal sa s istou devou a zalúbil sa i do nej. Ale učenie jeho ďalej nejšlo. V 25-tom roku doktorát ešte nezložil. Rodičia ešte nezúfali. Povedali si, že mladost-bláznivosť, však vytriezvi. Jedného dňa však celkom slepo vyznal pred nimi, že on zbožňuje túto devu, a že si ju i vezme za ženu.

— Jestli moje meno dáš tejto deve — kričal hnevom na Edmunda apko Patin, nečakaj ani haliera od nás pred smrťou. Ale tento zlý a nevďačný mladík predsa vzal sebe tú devu a s malým platom účtovníka živil sa v meste.

Náš staručký pár pod časom dvoch rokov, čo synka nevidel, veľa trpel. V poslednom čase ešte na horšie sa bolo premenilo. Pravda chyba matkyná to bola, bo ona nie tak hnev, ako radnej žiaľ veľký mala. Ona sa klonila ku odpusteniu. Odhodlala sa aj s manželom to pojednávať.

Ten však do strašného hnevu prijdúc, vyvolával: Nikdy! tak že až obloky domu sa triasly a tresknúc dvermi, vyšiel von. Potom, zakiaľ žena tichý prúd slzám popustila, on zašiel do kaviarny. Pri rozdávaní karet klnul obyčaje doby našej, že deti opovrhujú vážnosť rodičov svojich; on však že dobrým príkladom predchádza, bo že sa nikdy nepoddá. . . Priatelia jeho chválili jeho stálosť a „rimanským“ ho nazývali.

Apko Patin nebol veľa učným, a o starodobe len temné pochopy mal. Predsa však povrchno znal históriu starodavného Brutusa, a tá myšlienka, že i on jesto takým rázuplným človekom, dvoril svojej samofúbosti. Ale keď sa z kaviarne domov poberával, — doista potichu — sám sebe hovorieval, že ten Brutus veľmi tvrdého srdca byť musel, a že strašné jesto, vlastného syna na smrť odsúdiť.

\* \* \*

Bola jasná Veľkonočná nedela. Paríž obliekol na seba sviatočný oblek. Apko Patin, ktorý pred tým dňom dlhšie zabavil sa v kaviarne, neskôr sa zobudil. V nedobrej vôli bol. Vten deň pri večeri ešte raz rozprávala sa manželka jeho s ním o Edmundovi, pokusila sa nakloniť ho. Dôťazy činila aj u syna. Vedela, že manželka jeho nepochádzala práve z tak zlej rodiny, ako sa boli vopred domnievali.

— Ach odtajiť nemožno, že chudobná bola, predávačka. A však čože my sme — rodičia jeho — pred tým boli? Robotníci, pravda časom lepšie pokročili, iné nič. Od kedy Edmund jeho Angelinu — škaredé meno, a však ona za to nemôže — za manželku sebe vzal, nič zlého nemohlo sa na ňu povedať a — vieš Patin — predsa bys môhol byť tak milosrdným ku týmto ubohým a núdzným deťom. Bo ver vo veľkej biede sa nachádzajú! Uhádni starký môj, koľko vyhladá Edmund pri Poistovacej Spoločnosti, kde službičku najšiel? 100 frankov mesačne (40 zl.) tolko, čo tebe na doháň a čiernu kávu treba. To jesto hrôzypiné!! Ach však ani ja nežiadam si ich vidieť. Len aspoň pomoci im udeľovať? keď my tak pohodlne žijeme, hodná vec by bola.

Ponevác apko nič neodpovedal a zamyslene pohárík v rukách obraciac, ktorý vyprázdnil, pristúpi žena k nemu a položí ruky svoje na ramená jeho. Daromné však unovanie! Apovi nášmu do mysli prichádza, že je on „rimanský“, zahrmi obyčajnú kliatbu a zkríkne svoje známe slovo: nikdy!

Dnes však rano nápadne smutným bol náš murrársky majster. Nervósný, a dvakrát sa britvou porezal

pri holení. Aby ťa porantalo! Len nebude takým hlu-pákom, aby pánu synovi ročitú mzdu vyplácal — on ten „rimanský“. Dal-li by bol starý Brutus na jeho mieste niekedy peniaze?! Predošlý večer — bez mála — bol už nachylný popustiť. Takto pochodí človek, keď ženu počúva! V pravde ženská energia ani dva haliere nestojí!

A v tomto svojom presvedčení zátvrdivo na seba berie náš apo Patin sviatočný oblek, a ide dolu do salona. V tom matka prichádzala domov zo svätej omše s posväteným veľkonočným vajcom, ktoré opatrne odkladala do škrine.

Apka Patin nie bol básnikom, ani útlej prirodzenosti, ale mal pri tom predsa cit a živý dôjem vzbudil v ňom sladkú pamiatku. Pomyslel si na jednu veľkonočnú nedelu — ach už dávno to bolo! — keď ešte tovaryšom býval, a jeho manželka ako ševkyňa šiť chodievala. Ešte prvé týždne to bolo, bo pár dňami pred pôstom sa sobrali. Žena, ako dnes, tiež vajco svätené domov doniesla z kostola do jednej izbice a skovala. Aká driečna bola! a ako ju miloval! A odrazu, rýchľou rozpomienkou vidí v duchu dlhé spolu strávené roky, pod ktorými tak usilovnými, a šanobnými bývali. A on hlavne pre tak zlého synka má nechať trpeť tú jeho dobrú ženičku!

Ale či ozaj takým zlým bol jeho syn! Na každý pád, bo cit a vážiť má sebe otca, matku a poslúchať vôľu jejich. Avšak mladost a ľúboť snáď predsa mnoho chýb a pokleskov zdá sa ospravedlniť.

Stará pani, ktorá slz plným okom za ním sa blížila, v tom okamihu ku stene išla a potichu modlíla sa pred obrazom, ktorý jej syna Edmunda vyobrazoval, keď ešte žiakom bol a premie brával, a hrdá bola naňho. Starký apko zabývať sa zdá na svoje „rimanstvo“. Blíži sa k manželke svojej, uchopí jej ruky, a keď pohľad svoj hodil na spomenutý obraz, zabrumlal svojím drzným hlasom:

— Poveď, Klementina, máme-li im odpustiť?

Ach výkrik radosti vydral sa zo srdca stareny, padla mu okolo krku, vybozkávala celú tvár jeho, do ruk objala hlavu jeho a nečo mu šeptala do ucha. Bo to už nemohla v sebe udržať. Minulú nedelu že bola u syna. Aký nešťastlivý že jesto on, že taký žiaľ im zapríčinil. Stokrát chystal sa už za odpustenie prosiť ist, ale sa opovážiť bál.

— A vieš-li — dodala mäkkým, útlým hlasom — videla som aj jeho manželku. Ani na tú nemožno sa hnevať, ujistujem ťa o tom! Taká krásna a milá, sta len tá ruža! Zvelebuje nášho synka, to zaraz pozná človek! V tak peknom poriadku udržiava malé hospodárstvo! A Edmund ako ju len miluje! A konečne aj to mi nútne vyzradiť — že nezadlho starí rodičia budeme.

Apko Patin bol omámený; na ústa manželky kládol trasúcu ruku. — Dost matko! — Daj prestreť pre štyroch a rýchľe rozkáž zapriať. Sem ich dáme doviest na sviatky Veľkonočné, v sviatok vzkriesenia srdca našich.

A keď matka od radosti a blaženosti na jeho prsiach ležala a lkala. apko Patin — zabudnúc, že je „rimanským“ — tiež sta dieťa slzil s ňou.

Jani, učiteľ.

### Príklad jedného, Bohu sa rúhajúceho dieťaťa.

Aby otcovia na vychovávanie svojich dieťať patričnú starosť mali, a ich oproti nevyskumateľným výrokom Božím svätou bohabojnosťou naplnili, hrozný

príklad jedného Bohu sa rúhajúceho dieťa chceme predniesť, ktorý príklad sa v 4-tej knihe „Dialogus“-ov sv. Gregora pápeža a otca cirkevného nachádza.

V meste Ríme, rozpráva tento svätý otec, žil jeden, každému známy muž, ktorý pred tromi rokmi jedného, asi 5 ročného syna mal. Tohto neobyčajne miloval a hrdinsky vychovával, bez toho, žeby hranice patričnej prísnosti a bohabojnosti pred očami bol držal. Dieťa navyklo, že akonáhle sa mu dačo nepáčilo, — hrúza vypovedať — zaraz sväté Božie meno zlorečilo.

Tuhá cholera sa ztrhla v Ríme a aj toto dieťa upadlo do nej; Pán Boh tak chcel, žeby sa toto dieťa už skoro koristou smrťou stalo.

Ako v náručí svojho otca odpočívalo, zlých duchov videlo k sebe sa blížiť; keď ale strachom prejaté na nich pozrelo a na celom tele sa triaslo, takto začalo kričať: „Otecko môj, oslobod' mňa! Otecko, ratuj ma!“ Odvrátilo si tvár, by ich nevidelo a na prsiach otcových sa namáhalo ukryť. Keď tento zbadal, že sa dieťa veľmi nalakalo, opítal sa ho, že čo takého vidí? Dieťa odpovedalo: „Čierni ľudia prišli, ktorí ma sebou chcú vziať.“ Na tieto slová začalo zlorečiť meno Božej Jasnosti a v tom okamihu mizerne vypustilo ducha.

Sv. Gregor ďalej rozpráva, prečo dovolil Pán Boh, žeby to nešťastlivé dieťa v okamihu smrťou takúto kliatbu vypustilo z úst svojích, a vraví, že to bol následok otcových hriechov. . . . Áno „Jesú malé dieťky, pred ktorými nebeské brány sami otcovia zamknú, bo ich zle vychovávajú!“ hovorí ten istý sv. otec.

Poslovenčil: Ján Dornik.

### Cipo-Matador.

V pralesách Brasílie rastie uponkovitá rastlina zvaná *Cipo-Matador*. Vinie sa okolo stromu, pnie sa po ňom hore vyciciavajúc mu pri tom životnú silu; keď pak strom uschne a zpráchnivie, drží sa ešte dlho hnilého kmena; konečne však zksesne tiež sama. Toto je prípadný obraz nášho židovsko-zednárskeho Maďarorságu.

Maďarorság je strom, uponkovitá rastlina *Cipo-Matador* je židovsko-zednársky liberalismus, ktorý sa vytiahol až na samý vrchol toho stromu, hrozne ho už i materialne i morálne vycical tak, že už prachnivie, hnije; a jestli sa len niekto nenajde, nesmiluje, čo by ho od toho *Cipo-Matadora* oslobodil, isto-iste že celkom zpráchnivie, zhnije a zahynie. Tento *Cipo-Matador*-židovsko-zednársky liberalismus svojím brutálnym egoizmom, svojím atheizmom — neverectvom, neznabožstvom — ktorý rozširuje slovom, tlačou — novinami — a vlastným príkladom spôsobil tú hroznú i morálnu i materialnu prachnivilosť a hnilobu celého Maďarorságu, v jakovej sa nyní nachádza a na ktorú isto-iste zahynie.

Celú podstatu moderného židovsko-zednárskeho liberalismu vyjadril veľký biskup

Ketteler prípadne vetou: „*Stát bez Boha, štát sám Bohom, boj proti pravému Bohu vedený štátom.*“ (Vid' Ketteler. Liberalismus, Socialismus und Christenthum“ Mainz 1871. pag. 11.) Toto je podstata židovsko-zednárskeho, liberalno-tatárskeho „*Cipo-Matadora* v jehož uponkovitom obvinutiu náš Maďarorság práchnivie, hnije.

Lživosť, nebezpečenstvo tohoto moderného židovsko-zednárskeho „*Cipo-Matadora*“ liberalismu tej, alebo onej formy vyjadrená, potvrdená a odsúdená je zdrcujúcim súdom, ktorý nad ním vypovedala stolica apoštolská. Slávnej pamäte pápež Pius IX. reknúť o liberalisme: „*perniciosissima liberalismi pestis*“ t. j. „liberalismus je najzáhubnejší mor.“ (Syllabus prop. 40) a jeho „*syllabus errorum*“ je v prvej rade zavrhnutím a odsúdením liberálnych nauk našej doby. A predsa, Bohužiaľ, sú u nás mnohí i laici i kňazi; je ich „*infinitus numerus*“ ktorí sa židovsko-zednárskeho liberalismu kľanajú, ktorí so židovsko-zednárskou, liberalno-tatárskou bandou, hávedou, sberbou to satanášovou za jeden remeň fahajú, a potom ešte tú židovsko-zednársku effronteriu, drzosť majú, že sa nestydia i verejne chvástať, že sú oni, vraj, tiež dobrí katolíci, dobrí kňazi. Na také vaše katolíctvo, na také vaše kňazstvo s odpustením — nachrákať. Vy nieste hodní toho krásneho mena katolíka, vy nieste hodní toho krásneho mena katolícky kňaza. Nemôže byť katolíka, nemôže byť kat. kňaza, kto sa od cirkve katolíckej zavrhnutým liberalismom bratrickuje, mlkne, kto so židovsko-zednárskeho liberálnymi tatármi, úhlavnými to nepriateľmi Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, sberbou satanášovou za jeden remeň fahá. Kto takto činí, je hnusný, ohavný, podliacky zradca Judáš, ano ešte od tohoto horší; všetko jeho jednanie je opravdivý iškarotismus, diabolismus. Kto tedy nechceš byť ohavným, podliackym, kliatbou Božou ztíženým zradcom Judášom iškarotickým, *nebuď liberálom*, neťahaj so židovsko-zednárskeho liberalno-tatárskeho bandou, sberbou satanášovou za jeden remeň, ale staň si pod víťazoslavnú zástavu kríža Kristového a pod touto svätou zástavou jako verný bojovník Kristov bojuj zmužile, údatne, neohrozene za Pána a Boha tvojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkev proti židovsko-zednárskej liberalno-tatárskej, nevereckej neznabožskej bande, sberbe to satanášovej.

Zaiste že každý, kto okom prezieravým a vnímavým zhliadnul užasne veľkú hromadu rúcanín a trosiek starých radov spoločnosti kresťanskej, dielo to destruktívnej činnosti židovsko-zednárskeho liberalismu, prisvedčí sa,

že neni, ani nemôže byť náuky prelhanejšej, nebezpečnejšej, škodlivejšej, mrazivejšej, nemilosrdnejšej, nedôslednejšej nad židovsko-zednársky liberalizmus. Tento liberalizmus je súborom, súhrnom všetkých lží, ktorými behom vekov proti kresťanstvu bolo útočeno, bojováno; liberalizmus je lož a samá lož a samý egoizmus a samá ukrutnosť a samé pokrytctvo; liberalizmus je neprehliadnym tkanivom svojích lží, je najväčšia potupa, ktorá mysliacemu duchu ľudskému stať sa môhla, liberalizmus je *quintessencia zloby zvrhlej vôle ľudskej, je to syfilitická nákaza, nákaza nezhojitelná, veštiaca smrť toho národa, v jehož ústroji jedníc objavila sa. Národ ten iste ztratený je, ktorý židovsko-zednárske liberalizmu do náručia sa vrhnul.* Židovsko-zednársky liberalizmus je ten najhroznejší „Cipo-Matador“ ktorý ľudu, národom všetky životné sily vyciciava tak, že ľud, národy v jeho uponkovitom objatí i materialne i morálne tlejú, hnijú, schnú, hynú až konečne i celkom zahynú. Tak tleje, hnije, práchnivie, schnie, hynie i hmotne i mravne celý náš Maďarorság, až konečne celkom zpráchnivie zhnije a zahynie, a potom zpráchnivie, zhnije a zahynie i sám ten hnusný, ohavný, kliatbou Božou ztížený Cipo-Matador, židovsko-zednársky liberalizmus, a zostane len — kto? Ten, kto používa Cipo-Matadora len jako nástroj k dosiahnutiu tyranického panstva nad arijskými kresťanskými národami, nad svetom. Tento uloží zpráchnivelý, zhnitý Maďarorság, spolu i zpráchniveného, zhnitého jeho Cipo-Matadora do hrobu, zaspieva mu svoje „De profundis“ a „Requiescat“ a na jeho mohyle bude tancovať svoj talmudistický kankán. Takýto osúd čaká na teba, ty môj milý premilený židovsko-zednársky liberálny Maďarorság! Takýto osúd ti pripravuje tvoj tak vrúčne a srdečne od teba milovaný „Cipo-Matador“. — Ty môj milý premilený Maďarorság! Chceš ozaj, aby fa skutočne takýto osúd potkal? Jako Slovák hovorí „kto chce kám, pomôžme mu tam“. Jestli ale nechceš, aby fa tak strašný, hrúzyplný osúd zachvátil, tedy, pokúď je ešte čas vzchop sa, hore sa, ztrhni, zdrapni toho zednárskeho „Cipo-Matadora“ so seba, roztrhaj ho na drobné kúsky, a zašmar ho ta, kam patrí, ta v čerty do horúceho pekla. A vy arijské kresťanské národy Maďarorságu. Maďari, Slováci, Nemci, Chorváti, Srbi, Rumuni vzchopte sa, hore sa, podajte si bratské ruky a „viribus unitis“ spoločnými sylami vzhnite sa na tohoto všetkých vás spoločného vydry ducha „Cipo-Matadora“, strhnite ho so seba dolu, rozmrvte ho na prach, zadupajte, zašliapajte ho tak, že po ňom ani pamiatky, ani chýru ani slýchu nezostane.

Cipo-Matador, židovsko-zednársky liberalizmus je modernej spoločnosti, národom, ľudu najväčšie nešťastie a najväčšia hanba a potupa. A preto nebude lepšie, nenastane obrat k lepšiemu, nepovedie sa ujarmeným, sotročeným národom lepšie, dokúď panovať bude v štátoch židovsko-zednársky liberalizmus a jeho zásady. Preto neprestuneme tvrdiť podľa starého Kátóna: „Liberalismum esse delendum“ — t. j. „preč, preč s liberalizmom“. — Abzúg! Af zhyenie!

Medzi názorom kresťanským a učením liberalizmu je naprosto celkom nemožný každý smier a vylúčeno každé jakékoľvek smlúvanie. O liberalizme platia slová sv. Tomáša Aquinského: „Qui errat circa principia, est impervasibilis, qui autem errat circa conclusiones salvatis principiis per ipsa principia revocari potest“ I. II. 9. 72. art. 5. De malo 9. 7. a. 1. t. j. „Kto blúdi v zásadách základných toho presvedčiť nemožno; kto však správne principia si zachránil a blúdi len v závierkach, toho možno práve tými správnymi principiami z bludu usvedčiť a ku pravde priviesť. Slová prvšie platia o liberalizme mierou celou, druhé však mierou žiadnou.

Názor liberalizmu a názor kresťanský stoja proti sebe jako tma a svetlo, jako oheň a voda. Jako dve naprosto nesmieriteľné protivy. Liberalizmus je blud v zásadách, tu všetko presvedčovanie a poučovanie je márne, nezbyva tedy nic iného než vyhľadiť, vytrhnúť, zničiť ho z koreňa. (Viď. „Kresťanská Sociologie“ Seš. 8. pag. 634—635. od Dr. Roberta Neuschl. v Brne 1887.).

Hľa takýto je ten Cipo-Matador, ten hnusný židovsko-zednársky liberalizmus. Je nanajvyš záhubný, zkazonosný pre štáty, ríše, zeme, ľud a národy „perniciosissima pestis“ na najvyš nepriateľský Panu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, „Boj proti Bohu vedený štátom.“ I jakže je to tedy možno, jakže sa to dá pochopiť, že sa s týmto zlorečeným, prekliatym, kliatbou Božou ztíženým židovsko-zednárskeým Cipo-Matadorom môže pajtášiť, bratričkovať, milkovať, s ním za jeden remeň ťahať kresťan katolík, ba ešte i katolícky kňaz? To je len tak možno, to sa len tak dá pochopiť, jako sa dá pochopiť, prečo Judáš iškariotský stal sa zradcom Krista Pána; Judáš stal sa zradcom preto, ponevác, jako píše sv. Ján ev. „vošiel do neho diabol“. Tak i kresťan katolík, či je to kňaz, či laik, preto sa stal liberálom, ponevác vošiel do neho diabol. Kresťan katolík — či laik či kňaz liberál je skutočne diablom posedlý, bo ináčej by nemôhol by, liberálom, nepriateľom Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. A koľko je u nás v tomto

sozedenárštelom Maďarorságu i medzi laikami i medzi kňazmi takýchto diabolníkov, je ich „in-finitus numerus“. A títo podliacki diabolníci — jako som tu už hore reknul — majú k tomu tú nestydatú efronteriu, drzosť, i verejne sa chvástať, že sú oni, vraj tiež dobrí katolíci, dobrí kňazi. Ste nestydatí lhári, tak jako váš otec diabol, ktorým ste posedlí. Ste ohavní, podliacki, zlorečení, kliatbou Božou ztížení zradcovia, Judašovia iškariotskí, ale nie katolíci, nie katolíckí kňazi. Pfuj! hanba, večná hanba a potupa vám!

Každý statočný človek, a tým viacej každý opravdivý katolík, a ešte tým viacej každý svojemu Pánu a Bohu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi s telom i s dušou oddaný verný kňaz musí sa od vás hnusných diabolníkov s tou najväčšou oškľivosťou odvrátiť; vo mne sa až žalúdok dvihá, keď takého podliackeho, padúšskeho kresťana katolíka, keď takého podliaka, padúcha katolíckeho kňaza liberála vidím. O vy diabolskí židovsko-zednárski liberálni padúchovia, jakože vy jedenkrát zodpoviete, sa ospravedlníte pred súdnou stolicou spravodlivého sudcu Pána Ježiša Krista z tohoto vášho iškariotizmu, diabolizmu?! Beda, trikrát beda vám! Veru, lepšie by vám bolo, aby ste sa neboli narodili, alebo aby ste si boli mlynský kameň na šiju zavesili, a uvrhli sa do priepastnej hlbiny morskej, nežli ste sa mali stať zlorečenými, kliatbou Božou ztíženými židovsko-zednárskeymi liberálmi. Amen pravím vám, že ľahšie bude Sodome a Gomore v deň súdny, nežli vám židovsko-zednárskeým „Cipo-Matadórom“! — Domluvil som.

*Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.*



***Ponevác prvá štvrt koniec vzala, úctive prosíme ct. predplatiteľov, aby všetci tí, ktorí sľúbením pozadkového platenia, len listom objednali si Kresťana, doposiaľ ale nič neplatili, tak tiež aj tých, ktorí len na prvú štvrt zaplatili, a tak tedy, ich predplatok koncom marca vypršal; buďte tak dobrí čím skorej nám doposlať predplatek.***

***Na prosbu viacerých osvedčujeme sa, že ktorí teraz neboli v stave platiť, a noviny sme im zastavili: jestli v liste zaviazu sa, že najneskôr do***

***1. augusta zaplatia toho ročnú dlžobu, na ich prosbu ochotní sme im noviny znovu posielat a trpezlivo budeme čakat na predplatok do toho času.***

***V Budapešti, 31. marca.***

***S úctou***

***Vydavateľstvo Kresťana.***

Všetkým cteným čitateľom Kresťana prajeme radostiplné a šťastlivé sviatky.

Kráľovská kňazna vdova Štefania odcestovala do mesta Griesu i s dcérou Alžbetou, kde ju jej otec belgický kráľ Leopold navštívil.

**Slávne pozdravenie.** Vesprímska stolica slávne pozdraví biskupa baróna Horníka z tej príležitosti, že veličenstvo ho vymenoval za opravdivého vnútorného tajemného radcu.

**Vyznačenie báňskobystrického biskupa.** Veličenstvo vyznačil báňskobystrického biskupa dra Karola Rimelyho veľkým krížom rádu Františa Jozefa.

† **Gróf Gejza Szapáry** 70 ročný starec kráľovský dvorný správca, člen snemovne veľmožov, horlivý kresťan, zomrel 5. marca Odpočinok večný daj mu. Pane!

**25 ročné arcibiskupské jubileum.** V tomto roku 25 rokov bude tomu, že dr. Josef Samassa stal sa jagerským arcibiskupom. Veľké slávnosti sa pripravujú nielen v jeho arcibiskupstve lež aj inde.

**Pravota proti nemeckému cisárovi.** Brandensteinsky gróf Armin zaviedol pravotu proti nemeckému cisárovi, že majetok pri Jerichove patrí jeho rodu a nie rodu cisarskému. Pri pojednávaní ale dokázalo sa, že cisarský rod kúpil si ten majetok. Tedy ten gróf prehral to právo.

**Horlivý biskup.** Dr. gróf G. Majláth, biskup v Sedmohradsku oduševňuje v pastierskom liste duchovných, aby zakladali vo svojich farnosťach knihovne, o prospechu v tejto veci dosiahnutom ale jeho majú uvedomiť.

**Návrat.** V Pálfe evanjelik J. Szakács složil vyznanie kath. viery do rúk farára Ernesta Forstera koncom marca. V Spišskom Savníku staroverec J. Bara složil vyznanie kath. viery do rúk Mateja Kahanca, tamejšieho farára. V tejže obci stala sa katholicou aj protestantka Maria Kostolny i s dvoma dcérami. — V obci Móricföld menovanej stal sa katholicom statkár G. Andrényi. — V Kun-Hališi kalvinka Maria Karó složila vyznanie viery do rúk farára Štefana Vebera. — V Budapešti staroverka Anna Sukič složila vyznanie viery do rúk kaplána dra Janou. — Tieto všetky návraty staly sa koncom marca.

**Osobné.** V ostrihomskom arcibiskupstve A. Herolt z Ujlaku do Bojny je poslaný za kaplána. Františkáni M. Horváth, V. Bachratý, M. Janec ale prijatí sú za svetských kňazov, a už i zaujali sebe vyznačené kaplánske stánice.

**Dobry Juriss** rodoľub, ako nám píšu z Prievidze, už sa dobre cíti, len dlhší odpočinok mu je potrebný. A z tejto príčiny mu dovolila snemovňa vyslancov, aby 2 mesiace doma mohol zostať.

**Milost Ducha sv.** V stupavskej farnosti Maria Pir opustiť protestantskú vieru, vstúpila do lona cirkve katolíckej v 18 roku veku svojho, 27. marca.

**Nový farár mesta Trnavy.** Čo sme úfali, stalo sa. Mesto Trnava zvolilo si za farára dra Ignáca Halmoša, bývalého podsprávcu seminárista ostrihomského a čestného kanonika. Nech žije dlhé roky k dušnému blahu tým, ktorí si ho vyvolili.

**Petícia proti varínskej volbe** zadaná pojednávať sa začne 20. mája siedmym skúmajúcim výborom. Však si len dlho v neistote, pán Roszival.

**Smutný pohrab.** Dňa 22-ho marca b. roku Jozef Hromada učiteľ v Gombáši (Liptov) ztratil drahomilovanú manželku svoju v osobe Marie Lojdl, ktorá po pôrode po veľmi krátkom trpení v 25-om roku veku svojho odobrala sa na večnosť. Pohrab teže v Pánu zosnutej bol 24. marca, ktorý odbavoval mladší brat krížom navštvieneného učiteľa, na teraz kaplán námestovský. S dvoma dieťkami oplakáva ten učiteľ zosnulú manželku svoju, s ktorou len za 4 roky blažene našival. Nech Boh poteší zarmúteného manžela, a daj mu sily k znášaniu tak ťažkého kríža.

**26 tisíc párov vstúpilo do stavu manželského** v mesiaci februari v Uhorsku. V januári len 15 tisíc párov vstúpilo. Miešaných manželstiev uzavrelo sa 2447 vo februári; židovsko-kresťanských 27; 278 miešaných párov usnieslo, že deti obeho pohlavia katolícky.

**Pozor dať pri vode.** Z Terchovy nam píš, že tam služka žida Henricha Blumenfelda 3. apríla večer o 7 a pol hodine šla s lampášom pre vodu. Puňa ju ale vtiahla do rozvodneného potoka, a zatopila sa. Na druhý deň našli jej mrtvolu.

**Do vody spadol vlak** medzi stanicami Caspe a Flix rečenými. Veľa ľudí zle pochodilo. Vlak vybehol z dráhy a do rieky spadol.

**Vykradnutá pošta.** V Cibakháze 5. apríla z úradskej miestnosti pošty neznámi zloději so sebou pojali aj železnú truhlu, ktorú na brehu Tisy otvorili a všetky cenné papiere potrhali. Hotových peňazí tam len 120 zlatoviek bolo.

**Vestník duchovenský.** V biskupstve spišskom, Štefan Zaják dôčasný administrator v Brutovcach stal sa farárom v Hladovke, Peter Hanula, farár bjelopotocký, stal sa farárom v Brutovcach (Szepes Szt.-Lőrincz); Ján Miklušura, administrátor Erdődke stal sa farárom v Rabsicach, Josef Matuška poslaný je za administrátora do Erdődky; Eduard Kitz tiež za administrátora do Bjelehopotoka; Ondrej Borodács premiestnený je za kaplána do Lokce, a Štefan Zerna do Hyblách. — Jeho jasnosť kráľ, Ignáca Zimmermana, Neja Hillay kanonikov spišských prepoštvami obdaril.

**Zaďakovanie.** Oskar Prihradny, kráľovský notár v Levoči zaďakoval za svoj úrad. To je ten liberál, proti ktorému Ján Zelenyák dr. prvý ľudový ablegát v Levoči tak skvele zvíťazil. Až do vymenovania jeho zástupca bude Matias Vesselényi iglovský kráľovský notár každý piatok v Levoči úradovať.

**Zasnúbenie.** Laco Naghe levočský mestský horár zasnúbil si slečnú Alice Szönyey, tože dcéru levočského mešťanosta Kolomanna Szönyey.

**Nový kresťanský potravný spolok.** Vo Spiši sa tiež rozširujú kresť. potravné spolky, tak sa má najnovšie i v N.-Vsi taký spolok založiť. Celá okolica vstupuje do spolku, ľudia s veľkou tužbou očakávajú ten kresťanský sklep, aby viacej neboli prinútení od krivonosov planý a drahý tovar kupovať. Kresťania kupujte len od kresťanov.

**Missie.** Pátri jezuiti z Trnavy vydržovali teraz missie v Kešmarku.

**Kossuth—Zelenyák—Zimandy.** Zimandy v maďarskej, Zelenyák v nemeckej reči vydal životopis Kossutha. Fraňo Kossuth vyhráždza sa, že obom zavesí tlačovú pravotu na krky. Z toho ale už nič nebude. Toto dielo na základe iných diel je spracované, a podané sú v ňom neprijemné zprávy o Kossuthovi.

**Veľmi zadlžené Uhorsko.** V Uhorsku na jednu osobu pripadajúce verejné a private farchy obnášajú 411 zl. V Rusku len 80 zl., v Nemecku 52, v Srbsku 71 zl. S nami tedy najsmutnejšie to stojí.

**Zola oslobodený** je ničovou stolicou, ktorá výrok prisázných zničila, lebo vraj nie minister obrany, lež vojenská súdna stolica mala Zolu zažalovať.

**Sňah v aprili.** Na okolí Viedne 4. apríla sila sňahu padla, tak že furmani veľa galiby mali po cestách.

**Veľký požiar.** Vo Veľkých Šuranoch zhorel parný mlyn Maxa Glasa a spoločníkov. Múky a zbožia tiež veľa zhorelo. Ten požiar narobil škody asi na 75 tisíc zl. Všetko bolo poistené. Spoločnosť „Assicurazioni Generali“ tedy bude mať čo platiť.

**Zver v ľudskej koži.** V Parassu Jozef Szabó zle zachádzal s lichvou, otec ho za to pokarhal; on ale otca biť začal; na to prišiel starší brat domov a chcel otca obrániť. Josef najprv strelil na brata, potom ale nožom ho tak pichol, že tento ducha vypustil.

**Uskok vodca socialistov.** Vodca socialistov, dr. Várkonyi uskočil. Povoláný bol pred vyšetrojúceho sudcu do Nyiregyházy, on ale v Budapešti chcel byť vyslúchaný, ktorú prosbu ale odmrštila sedria, 26-ho marca mal sa dostaviť, čo on neučinil. Detektivi ho darmo hľadali doma, lebo ho neni v Budapešti.

**Oslavovanie správcu výpomocného úradu** Dôjmu plnou a utešeno podarenou slávnosťou prekvápilo úradníctvo výpomocné ministerstva kultu 20. marca v hostinci „Politikus szatócs“ rečenou všeobecne cteného a úprimne milovaného správcu Benedikta Furkó v predvečer menín jeho z príležitosti 25 ročného jubileáuma. Uradníctvo sišlo sa o 7. hodine; trocha neskorej ale dorazil aj oslavovaný, ktorého silným éljenovaním privítali. Zo srdca pochodivšími rečiami ho pozdravovali, vyzdvihujúc jeho usilovnú pracovitost skromnú. Osobami úradníctva podpísaná karta mu tiež bola odovzdaná; on ale dojata poďakoval túto pozornosť. Veselá spoločnosť rozišla sa o pol noci v tej sladkej nádeji, že nezadlho aj ministerstvo uzná jeho zásluhy a na javo dá dajakým vyznačením.

**Zemiaky ho usmrtily.** V Sv. Turni nedávno zomrel Pavel Szemenyei. Pribudzní obviňovaní boli, že ho otrávil. Lekári ho otvorili a konštatovali, že sa veľmi najedol zemiakov, ktoré mu veľmi natiahli čreva, následkom čoho zomrel.

*Simon Sasarák Kurimkó, Ignác Červený H. Breznica, Jozef Bobek Lemgo, Jozef Horváth Kremnica, Jozef Vovack Šarvár, Ján Čavolský Stanislav, Ján Filip K. Davora, Andrej Klökner Prešporek, Ján Bodnovič Ganocovce, Jozef Bakó Bánkesi, Martin Bendik Dovatov, Jozef Adamec Viedeň, Vavr. Valík Viedeň, Ján B. Štefanovič Turolúka, Terezia Klein Nemecké-Pravno, Alex. Begala Szepes-Béla, Pavel Filip Prusko. Vaše čísla nazpät prišli. Prosíme odpísať, či ste ich vy poslali nazpät alebo svevolnosť pošty tak zakročila.*

1000 fľaš vína za jednu báseň. Spoločnosti tranbacktrabenskej ľúto bolo, že zakiaľ rajnajske víno veľa kráť bolo už oslavované básňami, mozelské ešte nedošlo sa toho šťastia. Tedy vypísala súbeh na báseň, ktorá by hodne oslavovala mozelské víno. Kto požiadavke zodpovedajúcu báseň zašle, dostane 1000 fľaš dvoj- a trojročného vína mozelského.

**Cudné dobrodružstvo.** Pri obci Ulič rečenej polovkár pán chcel s paholkom chodníkom cez horu prejsť. Naraz slyšia veľký hukot a ručanie; v húšti zazre pán, že divák pasuje sa s medveďom. Poslal paholka pre zbroj. On ale zpoza stromu díval sa na ten zápas. Zvery vždy bližšie prišli. Medveď mal bok rozpáraný, divák zas pysk pokalený. Divák bol mocnejší; konečne ale aj on ustal a odišiel. Polovkár ale ľadochladné kvapky potu vypúšťal z čela. — Konečne prišiel paholok s flintou; — ale patronov (nábitkov) nedoniesol.

**Už nenie zlých vajec.** Direkcia jarmočného podľubia v Budapešti nechala dodať taký nástroj, s ktorým za krátky čas veľa vajec dá sa preskúmať, a nielen záprdky, ale aj staré vajca dajú sa rozoznať od čerstvých. Zvedaví nielen opozret môžu u direktie ten nástroj, lež aj kúpené vajca môžu nechať si preskúmať, či sú čerstvé.

**Dôchodok zeme.** Najväčší dôchodok zo zeme majú občania čanádskej stolice, kde asi 13 zl. čistého chosňa donáša hon zeme. Najmenší dôchodok majú občania udvarhelskej stolice, kde len 20 kr. čistého výnosu padne na jeden hon.



## DOPISY.

Königshütte O.-S. 25. marca 1898.

*Velactená Redakcia!*

Som tri roky vašim predplatiteľom, aj sem chodia 3 čísla nášho oblúbeného „Krešťan“-a, ale som ešte nečítal dopisu odtiaľ, preto chytám sám pero do ruky, niečo sdeliť vám.

My sme síce neni tak vzdialení, jako naši bratia za Oceánom, alebo niekde v Rusku na Kaukazi, mi častejšie navštevujeme našu rodinku; bárs máme zárobky slabé, preto my neprídeme do zúfalstva, je nás tu na Königshütte do 70 mužov samých Slovákov; tak sišol som sa s jedným priateľom, čo priam prišol zpod našich sňahových Tatier, rozprával mi, jako ľud zapasí s biedou, ako ho notár, rychtár prenasleduje; zbadá-li len, že je ľudák, preto vám týchto pár riadkov posielam, aby ste videli, Vážený Pán Redaktor, jako sa ľudia menia, a jako sa čas mení; keď roku 1894. volili sme rychtára, každý držal ho za čestného kresťana, muža hodného za rychtára; menom Juraja Gyuriša, on, čo prvý antisemit vystúpil proti bývalému postmajstrovi Langovi, oba sa hlásili u nás v Rovnem za rychtára, my, ponevác Langa podporovali židia, slúžny, opovrhli sme ho a do chlapa stáli sme pri zásadách kresťanských, za Jura Gyuriš, lebo čo antisemit vystúpil, tak si ho každý čtil a získal si dôveru všetkých; prišol pán slúžny, vidiac, že sme všetci za nšho, nechcel nám ho do kandidacie dať, i vymenoval nám Langa, ponevác ale len päť sa našlo tých, čo za Langa stáli, my sme proti volbe protestovali, i nám

vypísali druhú volbu, tak sme sebe vyvolili Juraja Gyuriš, či ale ostal on zásadám svojim verný? Uvidíme, keď roku 1896. volili sme stoličných výborníkov, on nehodník prvý vystúpil oproti nášmu vrelomilovanému pánu kaplánovi; no my sme ho opovrhli, ale ponevác ktorisi neboli ešte vedomí zradu jeho, dali mu hlasy, predsa ale málo mal, ale s pomocou slúžného ostal výborníkom. Tak odmenil našu dôveru, ale to je všetko nič. On jako antisemit do kostola nechodí, sv. svätosti neužíva, a keď ho jeden z jeho priateľov volal za svata k sobášu, odpovedal mu, že aby kňaz k nemu prišol, že on jako úradník nepôjde ku kňazovi do kostola, že nech príde kňaz k nemu a spolu i mladý zať s musikou, že potom pôjde do kostola, ale ináče nie, on je tiež chudák úradník, kostol sa mu protiví, ale žid nie, najlepšie urobí náš pan rychtár má dcéru, nech ju za nejakého košera, alebo rabína židovského vydá, však i tak opovrhne ju každý kresťanský mládenec, včul budeme mať zas volbu na rychtára, tak drahí rodáci, prosím vás, nedajte sa zviest tomu baranovi, (tojest) vlkovi v barannej koži, ani sklep jeho nepodporujte, my máme čestného muža Tomaša Potkrivackého, toho podporujte, do chlapa za neho, opovrhnite zradníka. Potkrivacky je muž čestný, on trafikku opustil k vóli ľudákom, on nechce ani trafiky, má-li svoje svedomie poškrniť; jako ho prenasledujú, vzali mu trafikku, ba už i sklep mu strojili sa zviať, jak nebude liberálom, a on smrť radšej podstúpi; tak svoj k svojmu; toho podporujte, za ním všetci volajme: Nech žije ľudová strana, my volajme: Nech žije Tomaš Potkrivacký!

*Jeden ľudák.*

ORAVSKÁ H. LEHORA, 1. apríla 1898.

*Vážený Pán Redaktor!*

Rácte mi prijať týchto pár riadkov do nášho časopisu.

Náhodou som dostal do ruky toho opravdového zkaženého Krešťana, a čítal som v ňom, čo jeden furman písal o potravných spolkoch; za povinnosť si držím tomu sprostému furmanovi oznámiť, že by najprv do konsumu svoj dlh zaplatil a potom nech píše, čo sa mu páči.

Musíme robiť, čo vidíme od múdrych ľudí; to my prostáci tiež robiť chceme; po 1. v Uhrách konsumista nebol prvý, čo defraudoval; už ste zabudli na Pulského, čo tie obrazy skupoval, a na Miklóša, čo tie železnice vie tak dobre robiť, a na všeliakych kasírov; a to všetko znamenití opravdiví kresťania! Vy furmane prostý, dajte mi odpoveď. Kto bol prvý z defraudantov, či vysoko učený, či ten prostý?

Ako vidím ale z tých riadkov furmanových jemu sa už tiež furmanka nepáči; myslím, že by pristal byť konsumistom; nuž nech si konsum spraví, a nech ukáže, čo vie; veď tí furmani, čo do opratového píšu, radi by mali ešte viac, ako majú.

*Jeden z ťidov.*

ILLAVA, 30. marca 1898.

*Velactená Redakcia!*

Deň 15-ho marca i u nás siávený bol. Rano o 9-tej hodine veľká sv. mša Otcu nebeskému obetovaná bola, na ktorej súčasť sa inteligencia nášho mestečka, chvála tej, že na svätom mieste tak nábožne sa chová, nie však jako v januári. — Večer — jako po-

čujeme — prijemný spev, pekná hudba a rečovanky prednesené boly. Z príležitosti tejto veľká dvorana kassína pre obecnosť malou byť sa dokázala. Však ale nebýva radosti bez trpkosti! I včul to tak bolo. Veľmi ľutujeme, že naši spoluobčania izraeliti v tento slávnostný deň vieru našu tak obrazili tým, že vpustili sa do tancu, kde dobre vedia, že katolíci 40 dňový pôst majú, cez ktorý čas cirkev svätá katolícka, tanec prísne zakazuje. Následkom toho jedno-druhé chcem sdeliť našim spoluobčanom izraelitom. Zaiste dobre videli i oni v sieni kassína krásne vypracovaný transparent, ktorého nápis z nasledujúcich troch slov pozostával: „sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo.“ Pýtam sa, či ale oni neurazili „braterstvo“ keď novo-vymenovaný náš pán zvero-lekár, izraelit započal tanec? mnohí spomínali, že ho ovos tlačí. Či sa naši izraeliti nerozpomenú na minulý rok, v ktorom nováčenie (assentírka) — by jejich viera urážky netrpela — na neskorší čas odložená bola, čo sa len ohľadom braterstva stať mohlo. Nuž, a či že sme my neni vo väčšine v Uhorska? Keď my ohľad bereme na to, by izraeliti jak pri stoličných, tak mestských a obecných zasadnutiach riadne účasť brali, to len tým ľudským jednaním stať sa môže, že do ohľadu bereme, by deň zasadnutia nepadnul na jejich sviatok.

Tu v Illave vo veľkej väčšine sme my katolíci, ktorí právne požadovať môžeme, by aj izraeliti proti nám bratskí boli a väčšinu neurážali. Nevie, či by z nich ktorý v dlhý deň tancoval! Takým držaním nech vyvolávajú aj našich úradníkov, (beamtrov) ktorí veru častokrát prinútení sú svoje srdco, dušu a presvedčenie do prenajmu dať.

Snáď nebude im škodiť, hodnými stať sa vážnosti väčšiny. Veď štát tiež ľudsky zachádza s nimi, nie tak, jako v Nemecku, kde od rokov panuje príslovie: „nazpatek do ghetta.“ Vo Švajčiarsku šachterstvo majú zakázané; Anglicko prisťahovanie chudobných židov zakázalo.

Dobre si zapamätajte, izraelitskí spoluobčania naši, že my pravekú kresťansko katolícku vieru máme, a kdekoľvek ideme, všade ju so sebou nosíme. Viera naša, neni nám ani klobúkom, ani svrchníkom, ktorý pri vstupe do kassína, v predsieni by sme mali nechať. Trebárs našim katolíckým presvedčením docela nikoho neurážame, neznepokojujeme, a nikomu nepríjemnosti nečiníme v jeho šľachetných zábavách a kratochvíľach, jako i vlastenectve, a vzdelavaní; to ale ctení páni izraeliti nám dovoľia, že naše v srdci zakorenené náboženské presvedčenie nikdy nezspreme, podľa požiadaviek a zákonov toho činiť a ku obrane tých, kedy a kde-koľvek vystúpif hotoví sme.

Z čoho vysvitá, že my vieru jejich urážať nechceme, ale našu všemožne b á nime. Včul s našim spevokolom skončíme: „Bohu prisaháme, že zapieračmi viery, ani vlasti zradcovia nebudeme!

#### Kráľovná Maria Theresia oproti židom.

V čísle 8. tohoročného „Krestana“ dno 20-ho feb. str. 8. v „Chýrniku“ uverejnené je narídenia kráľovnej Marie Theresie oproti židom dno 6. nov. 1743. Myslím, že bude dobre v Krestanovi uverejniť tejto slávnej pamäti kráľovnej i to narídenie, ktoré je obsažené v jej pamätnom liste dno 19. jura 1777., v ktorom zapovedá židom vo Viedni sa usadzovať. Zneje to následovne:

„Nemám väčšej pohromy pre štát nad tento národ — židovský a to pre jeho podvody, lichvu — úžer-

níctvo — a smluvy peňazné, ktorými ľud do žobroty privádzajú, jako i pre všetky špatné činy, jichž sa dopúšťajú a jimi že všetci počestní ľudia opovrhujú. Preto nebudiž im dovoleno tu — vo Viedni — prebývať.“ Toto narídenie bolo vydané 19. juna 1777. Na toto narídenie sa už tiež celkom zabudlo, neškodilo by ho veru ani teraz obnoviť, nielen pre Viedeň, ale pre celú monarchiu rakúsko-uhorskú, zvlášte ale pre našu krajinu uhorskú, lebo veru pre túto našu krajinu neni väčšej pohromy nad tento národ židovský, tento národ svojimi podvody, úžerníctvom, peňaznými smluvami priviedol kresťanské národy, celý Maďarország do žobroty a svojimi špatnými činy, ktorých sa dopúšťa a ktorými všetci počestní ľudia pohrdajú, i do mravnej zkazy a záhuby.

Veru, veru šťastná, blahoslavená by bola uhorská krajina, keby nebolo dovoleno židom v nej prebývať. Vtedy by len platilo v Uhorskej krajine: „Extra Hungariam non est vita!“

Ondrej Rojko, vyslúž. farár.

Z ORAVY.

#### Vážení pán Redaktor!

V 11. čísle „Krestana“ uverejnený bol jeden dopis z Námestova, v ktorom opísaná bola 40 hodinová pobožnosť, vydržovaná v dňoch fašiankových v chráme miestnom. Niže podpísaný dopisovateľ poznamenal v tomže dopise, že by bolo žiaducné, keby aj v iných farnostach podobná pobožnosť sa odbývala. Neskoršie dozvediac sa o tom, že aj v iných susedných farnostach horlivosťou duchovných pastierov sú zavedené podobné pobožnosti, pri ktorých ľud nábožný nie malú účasť berie, držím si za povinnosť okolnosť túto vct. obecnosť čitateľskému v známosť dať a s tým dopis môj p edošlý doplniť, že bych snáď iných horlivých duchovných pastierov z netečnosti, alebo z vlačnosti neobvinil, a tak ich nevedome neurazil.

Tono.

#### Chrám jerusalemský a nynejšie chrámy židovské.

Skoro 2 tisíc rokov uplynulo od toho času, čo veľchrám jerusalemský obrátený bol horiacou faklou rímskeho žoldniera v rum.

Dnes môžu židia s ľahkým srdcom zapomneť na chrám ten. — Vystavili si v Paríži, Frankfurte, Berlíne a Viedni chrámy iné, chrámy zlatého telata, bursy a tu vládnu jako neobmedzení vladárovia sveta.

Storočie 19. bude v dejinách židovstva zapísano zlatými literami. Veľká francúzska revolúcia, hlavne židami podporovaná a živená priniesla židom slobodu, zrušené vo všetkých zemách výminečne zákony a židovské čtvrti v mestách. Moderný židovsko-zednársky, neverecký, neznabožský štát neuznáva viacej v zákonodarstve žiadneho rozdielu vo vyznaní, predtým skruteným a záhadným paragrafom je kresťan a žid si roveň, vo skutočnosti však sa moderný štát, birokrac a militarismus staly ochrancami medzinárodného židovstva a jeho modly zlatého telata.

Ondrej Rojko, vyslúžily farár.



## HOSPODÁRSTVO.

### O lucerne.

Lucerna nazýva sa kráľovnou všetkých krmných rastlín.

A to všetkým právom, lebo žiadna rastlina neposkytuje toľko a tak výbornej krmy, žiadna neznaša tak dobre sucho a nevydrží na jednom a tomže pozemku tak dlho, ako lucerna.

V suchých rokoch, keď dažďa málo je, ona jedinou krmnou rastlinou, ktorá môže nedostatku krmy odpomôcť. A z tejto príčiny každý múdry hospodár ju bude pestovať, ktorý má pre ňu primeraný kúsok zeme.

Poneváž ale lucerna nedarí sa v každej pôde, polohe a v každom podnebí, a je až veľmi preberačná v týchto veciach; istá opatrnosť a zručnosť je potrebná k jej pestovaniu a dorábaniu.

Dobrou prípravou a dobrým hnojením môžu sa i také pôdy vhodnejšími urobiť ktoré sú prirodzene pre pestovanie lucerney menej vhodné, rozumným opatrením ale môže sa jej trvanie a zdar na značne dlhú dobu predĺžiť. Vidzmeže požiadavky lucerney.

Lucerna miluje teplé a suché podnebie; vlhké podnebie nemá rada, a zimu znaša iba do 25 stupňov C — Pôda pre lucernu musí byť hlboká, suchá a menovite musí mať sypkú a zvlášte na vápno bohatú podornicu. Najlepšie darí sa ona v pôde slinito-hlinastej a vápenito-hlinastej, horšie v piesočnato-hlinastej, najhoršie v pôde jilovitej.

Pôda musí byť čistá. Jestli lucerna dlho má vydržať a veľa krmy dávať, musíme ju riadne hnojiť. Sú hospodári, ktorí lucernu prihnojujú hnojom maštalným; toto len v tom páde odporúčať môžeme, keď jedrá sa o zlepšenie pôdy, a keď nenie v hnoji kadejakých plevelových semien.

S väčším prospechom upotrebovávajú sa hnojivá strojené (múčky), ktorých však mnoho musí sa dať, poneváž viac rokov má trvať ich účinok.

Lucerna, jako všetky dateliny a strukoviny (luskoviny) prijíma dusík z povetria, nasledovne ona hnojiť sa má len hnojivami fosforečnými a draselnatými. Z hnojív fosforečných hodí sa pod lucernu najlepšie Thomasova troska, a tu treba jej dať pod mericu výsevu ani d a metrické centy.

Z hnojív draselnatých dobrý je kainit, ktorého treba pod mericu asi 1 metr. cent. Tieto hnojivá najlepšie je do pôdy zapraviť v jaseňi, alebo na jar veľmi včasne.

Lucerna siať sa môže po ktorejkoľvek rastline; len pôda nech je čistá a dostatočnej hnojnej sily. Najlepšie je preto siať lucernu po dobre vyhnojených okopávaninách. — So sejbou lucerney nemáme náhlif sa, poneváž mladým rastlinkám škodia neskoré mrazy.

— Najvhodnejš a doba k sejbe luce ny je mesiac máj. — Obranné rastliny pre lucernu sú: ovos, jačmeň a polovina — Lucernu husto treba siať; semeno netreba šanovať. Po vzičení obrannej rastliny rozseje sa lucerna a ľahkou bránou pobráni. Melnenie jôdy a prihnojovanie tiež patrí k opatere lucerney. Ťažkými a ostrými bránami môže len od štvrtého roku brániť. B ánením kynozia sa škodlivé trávy. Na pôdach veľmi chytro trávou zarastajúcich po každej kosbe treba lucernu brániť. Pri hnojovanie v každý druhý rok stať sa má v jaseňi. K tomuto cieľu neodporúčame hnojovicu, poneváž táto podporuje zrast trávy, ktorá potom lucernu udusi. „Obzor.“

### Prosté a figliarske nápady.

*Figliarsky chlapec cigáň*

*Cigáň*: Prinde k pánu farárovi do fary a prosí, že je veľmi hladný.

*Pán farár*: Nuž ale cigáň, či si ty dobrý kresťan?

*Cigáň*: Veru pán fa áko veľkomožný, až velice tuhý, aj s mojou familiou. Mám jedneho ch'apca, ten je veru múdry.

*Pán farár*: Teda ho privedte za tra ku mne, volačo sa ho chcem opýtať a nech si prinesie so sebou vrecko, keď uhádne, naplnim mu ho pl é jedlom . . . .

*Cigáň*: Prinde na druhý deň včas ráno do fary s vrecom, a otiec ho čakal pred bránou tiež s hodným vrecom.

*Pán farár*: Nuž cigáň, však som ja tvojmu otcovi nehovoril aby si prišiel s vrecom, ale s vreckom, však ani to nevieš, že do vreca ide mnoho vreciek, však by si náš majetok celý sobral, tak si ty, syn môj, ešte málo prasaciny pojedol.

*Cigáň*: Veru šom ja najprv prašačinu chčel ješč, a potom rožumom pohaúť, aj hladný otiec ma čaká pred bránou s vrecom.

*Pán farár*: Nuž a keď som sa fa pýtal kde je, prečo si hovoril, že je doma.

*Cigáň*: Pán veľkomožný nech odpuštia, ja šom od hladu nevedel, čo rozprávam, ja šom si už chčel volačo žajješč.

*Pán farár*: Ale ty sa sem s takým rozumom opovážiš prinst; počuj, cigáň, ale jak tú palicu chytím, tak fa vyrúbem po tej cig-ňskej kosti, že ani chýru-slýchu nebude o tebe, že si tu bol.

*Cigáň*: Proším pána veľkomožného, nech sa neráčia unovať, však sa ja aj bez toho odpračem od-tiaľto; tak š Bohom.

*Učiteľ*: Janko, koľko je to: dve a tri, povedzže?

*Janko*: Dve a tri je šest.

*Učiteľ*: Ale čoby, jako to môžeš povedať.

*Janko*: Nuž veď aj žid mi tak rátal, keď som otcovi doháň kupoval.

*Priateľ*: So siedmimi takými dievčafami, pani veľkomožná, môžete byť až priblažená, ony sú opravdiví anjelia.

*Matka*: Je síce pravda, že sú tie dievčence anjelia, ale čo chosňa, že si ich ani čert nechce vziať za ženu.

### Knížná polica.

**Mesačník „Naša Nádej“** rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta**. 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

### ODKAZY REDAKCIE.

*Pašie na kvetní nedelu a veľký piatok* možno objednať v Trnave u Spolku Sv. Vojtecha. — *Fr. M. V. Peser*. Druhý krát dajte si okuliare na oči, tak sa snád nepomyľte. My sme vykázali 9 kor. 80 hal.; a nie 3 kor. a 80 hal. — *Hlohovec. Chudák*. Komu by to napadlo? Čudno, ale vtípne máte natiahnuté struny svojích modzgov. — *Pieštany*. Veru to čudno vyzerá tak, ako by tam o tom ani slýchu, ani chýru nebolo. *Žid Kulifaj*. Váš list sme dostali, ale tak razil cibulou a cesnakom, že sme ho do obloka dali asi na tri dni, aby sa tam prevetрил. Potom ho prečítame. — To je posledný človek, ktorý ešte i halenu u Škrátka nechá v zimnom čase. V lete zaiste i košelu založíte, *Zuzkár*. — *Likavka*. Na pošte žiadajte. Vydavateľstvo 11 kusov posielá. — *J. B. Lago vo Vrbovom*. Váš predplatck vyprší 1. júla r. 1898. Vďaky za pozdrav. A chrbát čo robí? — *Vyplateno je. Ján Vala*. — *Krakovany*. Bezmenné listy neberú sa do ohľadu. Poproste vp. farára; máte-li pravdu, on spraví poriadok s tým, bárs i kabát nosí. — *Krkavec*. Dajte si pozor, lebo kde je krivý nos, tam je vždy dačo za ušama. — *V. Bielice*. Naše odkazy sú daromné; černidlo nijak si nechcete kúpiť. — Už žaby krkajú, darebáci sa prechádzajú; vy ale ešte vždy nechcete našmu osloveniu vyhovieť; hja keď sú len pyšní páni *Šterusani*. — Už som povedal, že jednemu sa líbi pán farár; druhému pán kaplán; čili jeden chce, aby sme takto, druhý zas, aby sme tamtak redigovali *Kreštana*. Z ohľadu na vás, *Vysoko Postavený*, oprobujem od najbližšieho čísla nešpikovať odkazy; uvidím, či sa to bude páčiť čitateľom. To sa Vás ale už vopred pýtam, kto vyhovel už kedy každému na tomto svete?

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ct. spolupracovateľov a dopisovateľov „**Kreštana**“, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslat, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

### Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie**. Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.85—13.65. — Od Pešti 12.80—13.60. — Zadunajské 12.85—13.65.

Raž 8.75—8.85.

Jačmeň na krmenie 6.60—6.90. — Do páleniä 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 6.85—7.18.

Kukurica 5.30—5.35.

### 2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

O truby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy**. Veľká biela fizula 6.75. — Malá 7.50. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä 7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu**. Červená jatelina 38—45 zl. Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladnik 6—6.25.

5. **Hyd a vajca**. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine**. Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl. Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce**. Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso 55—60 kr. kilogram.

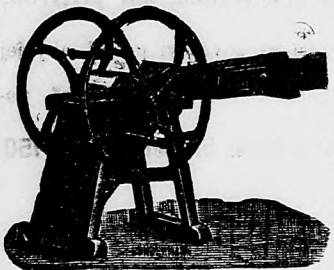
8. **Masť a slanina**. Sviňská v sudoch 57—59 zl. — Bielotabulová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 58—59 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. terey 142—144.  
 10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.  
 11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.  
 12. Potrava. Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. —  
 Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

## MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),



fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žetúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluchy a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stro-movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

## OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-  
 VATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

### Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický  
 cent stojí 6 zl. 50 kr.

A kazánfűtők, locomobil és expanziós stabil gőzgépek-  
 zelők törv. vizsgájára előkészítő kézikönyv kérdések és feleletek-  
 ben kapható. I. rész a kazánfűtők részére 50 kr. I. II. rész a  
 kazánfűtők és locomobil gépek részére 75 kr. I. II. III. rész a  
 két előbbi és az expanziós stabil gőzgépek részére 28 rajzzal  
 ellátva 1 frt. 50 kr. A harmadik rész csak I.—II. részzel együtt  
 véve kapható **Morva Rezsónél** Budapesten. VI. ker. Csángó-  
 utca 3/a I. em. 32. ajtó.

## Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (Polygonum avic.) ist ein vorzügliches Haus-  
 mittel bei allen Erkrankungen der Luftwege. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften  
 bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Me-  
 ter erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich. We-  
 daher an Phthisis, Luftröhren- (Bronchial-)Katarrh, Lungenspitzen-Affec-  
 tionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brustbeklemmung, Husten,  
 Heiserkeit, Bluthusten etc. etc. leidet, namentlich aber derjenige, welcher den Keim zur  
 Lungenschwindsucht in sich vermutet, verlange u. bereite sich den Absud dieses Kräuter-  
 thees, welcher auch in Packeten à 5 Centen bei **Ernst Weidemann, Liebenburg**  
 a. Harz, erhältlich ist. Brochuren mit ärztlichen Aeusserungen und Attesten gratis.

Herrn E. Weidemann  
 in Liebenburg a/H.

Da 5 Packet Ihres russischen Knöterich so gut gethan, so bitten  
 wir noch per Nachnahme 5 Packete zu senden. Achtungsvoll  
 Barmherzige Schwestern, Taufers (Pusterthal) Tirol.

### Čo je Kathreiner-ova

#### Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a či-  
 stá od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. *Kathreiner-ová* sladová káva *Kneippova* má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný *Kathreiner-ovský* spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „*Kathreiner*“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

### K čomu slúži Kathreiner-ova

#### Sladová káva Kneippova?

V statisicach rodin, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učiní. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje *Kathreiner-ovú* Sladovú kávu *Kneippovú* ako jedinú odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujúce chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná *Kathreiner-ova Kneippova Sladová káva* aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijaťva vždy s väčšou obľubou.

*Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok, alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!*

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnenín!

## TLAČIAREN

### SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úpine novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

### Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.



Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

### Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani prítvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

### Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborna-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Krajinský  
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.  
Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.